ΤΕΥΧΟΣ 21-22 ΑΘΗΝΗΣΙ 1-15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1914

ΠΕΡΙΟΔ. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'—ΕΤΟΣ 24ον

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Σωκράους 2.

Διευθυντὴς-Ἐκδότης
Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
Ἐσωτερ. Ἁπλῆ ἔκδοσις Δρ. 12
» Πολυτελὴς » » 16
Ἐξωτερ. Ἁπλῆ » Φρ. 15
» Πολυτελὴς » » 28

Το Λευκον Ορος

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Εὑρισκόμεθα ἀκριβῶς εἰς *σημεῖον* τρομερὸν ὅπερ ἀπεθάρρυνε τὸν *Βαλμάτ*· τὴν σήμερον τὸ διαβαίνουν διὰ τρόπου, ὃν μόνος τις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ. Ἅπασα ἡ ὁμὰς τῶν ἀναρριχητῶν μετὰ προηγουμένην ἐξέτασιν τῶν χιόνων, προχωρεῖ οὐχὶ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῆς λεπτῆς γραμμῆς, ἀλλὰ βήματά τινα κάτωθι αὐτῆς ἐν τῇ χιόνι, ἔχοντες τὴν αἰχμὴν τῆς σκαπάνης ἐμπεπηγμένην ἐπὶ τῆς κιλτύος, δεξιόθεν, ἐνῷ ἀριστερόθεν εὑρίσκεται ὁ κρημνός. Ἡ ἐπιχείρησις μολονότι ἁπλῆ, εἶναι ἐπικίνδυνος. Τέλος δὲ στρεφόμεθα περὶ τοῦ βράχου τῆς *Τουρνέτ* καὶ περὶ τὴν 9 ὥραν φθάνομεν εἰς τὴν κορυφήν.

Τὴν στιγμὴν ταύτην κροτεῖ τὸ τηλεβόλον ἐν Σάμονιξ. Διὰ τηλεσκοπίου κάτωθεν παρακολουθεῖται κατὰ βῆμα ἡ ἐκδρομὴ αὕτη καὶ ἅμα φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα της, ἀγγέλλεται χαρμοσύνως. Κάτωθι δὲ οἱ παλαιοὶ ὁδηγοὶ ἐξηγοῦσιν εἰς τοὺς παραμένοντας τὰς λεπτομερείας τῆς ἀναβάσεως.

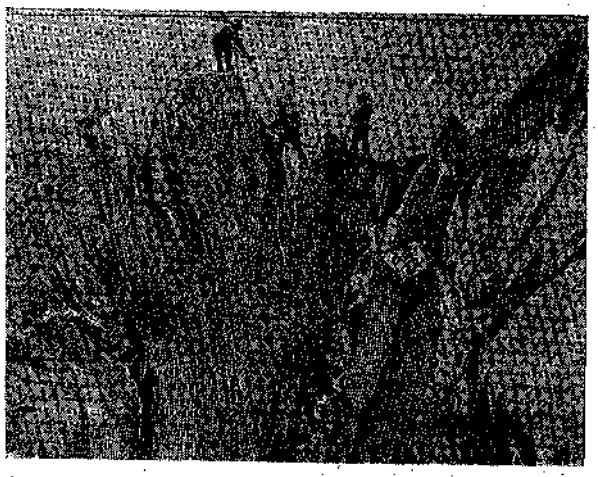

Ἡ δυσχερεστέρα διάβασις κρημνώδους διαμερίσματος κυκλοειδῶς ἀπὸ τῶν ἀποτόμων κορυφῶν διὰ μέσου τῶν σχοινίων.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐπιστροφήν, αὕτη εἶναι πολὺ εὔκολος. Ἐπί τινων μάλιστα κλιτύων δυσχερῶν εἰς τὴν ἀνάβασιν καὶ ὅπου πλέον δὲν ὑπάρχει κίνδυνος, ἡ κατάβασις ἐκτελεῖται διὰ κυλισμάτων.

Περὶ τὴν 6ην δὲ ὥραν, ὅλη ἡ ὁμήγυρίς μας εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Σάμονι.

Δυσχέρειαι καὶ κίνδυνος τῆς ἀνόδου

Ἡ ἄνοδος αὕτη, ὡς τὴν περιεγράψαμεν ἀνωτέρω, διεξήχθη ἄνευ σοβαρῶν ἐπεισοδίων. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ ἔχῃ τις ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ὁδηγούς, ὀλίγην δὲ ἐνέργειαν καὶ εὐνοϊκὸν τὸν καιρόν. Ἀλλὰ μήπως συμβαίνουν πάντοτε ὅλα ταῦτα; Ὑπάρχει ἐν τούτοις καὶ ἐπίπονόν τι, περὶ οὗ δὲν ὡμιλήσαμεν· εἶνε τὸ ***δυσχερὲς τῶν ὀρέων*** ὅπερ ἰδίως προέρχεται ἐκ τῆς ἀραιώσεως τοῦ ἀέρος. Ἀπό τινος ὕψους καὶ πέραν, ποικιλλομένου κατὰ τὰς ἡμέρας καὶ ἐκ τῆς θερμοκρασίας ἐξ ἧς ἡ ἀναπνοὴ ἐκτελεῖται δυσκόλως, ὁ σφυγμὸς γίνεται ταχύς, ἐπέρχεται δὲ ναυτίασις, βάρος τι εἰς τὴν κεφαλήν, δίψα ἀκόρεστος καὶ ἀποστροφὴ πρὸς πᾶσαν τροφήν. Τὸ μᾶλλον δὲ χαρακτηριστικὸν σύμπτωμα εἶνε ἡ ἀκατανίκητος ἐπιθυμία πρὸς ὕπνον. Ταῦτα πάντα ὅμως εἶνε πρόσκαιρα. παρέρχονται δὲ ὅπως καὶ ἡ ναυτίασις τῆς θαλάσσης.

Ἡ ἀνάβασις τοῦ Λευκοῦ Ὄρους εἶνε πάντοτε ἐπίπονος, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε ἐπικίνδυνος, διότι πολλάκις συνέβησαν καταστροφαί, αἵτινες ἠμαύρησαν τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας τῶν ἀναβάσεων τούτων. Θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν κυριωτέρων. Ἡ πρώτη χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1820: Τὸ Λευκὸν Ὄρος εἶχεν ἤδη ὑποστῇ ἑνδεκάκις τοιαύτας ἐπισκέψεις, ἄνευ ἀπευκταίου τινός. Ὁ Δό-

κτώρ Χάμελ, αὐλικὸς σύμβουλος τοῦ Τσάρου εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὸ Σάμονιξ, ἄνευ σκοποῦ ἀναβάσεως. Παρασυρθεὶς ὅμως ὑπὸ ἐπιστημονικῶν ἐπασχολήσεων, ἀνεχώρησε τὴν 18 Αὐγούστου μετὰ δύο νέων Ἄγγλων, τοῦ Dunford καὶ τοῦ Henderson καὶ ἑνὸς ὀπτικοῦ ἐκ Γενεύης, τοῦ Selligue, ὅστις ἤθελε νὰ πειραματισθῇ μὲ βαρόμετρόν τι· συνωδεύοντο δὲ ὑπὸ ἓξ ὁδηγῶν, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ματθαῖον Βαλμὰτ καὶ τὸν Ἰωσὴφ Μαρίαν Κούτετ. Ἐν ἀρχῇ ὁ καιρὸς ἦτο θαυμάσιος, ἀλλ' ἡ διάβασις διὰ τῆς ***Ἑνώσεως*** ὑπῆρξεν ἐπίπονος, εἰς δὲ τοὺς Μεγάλους Ἡμιόνους ἐνέσκηψε φοβερὰ καταιγίς. Τὴν πρωΐαν οἱ ὁδηγοὶ ἠθέλησαν νὰ κατέλθουν· ὁ Χάμελ ἀντέτεινεν, ἀποκαλῶν αὐτοὺς ***ἀνάνδρους,*** ὡς λέγεται. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ παραμείνωσι μέχρι τῆς ἐπαύριον.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ Χάμελ ἡτοίμασε πυροτεχνήματα, ἅτινα οἱ νέοι Ἄγγλοι εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τὰς Κυρίας τοῦ Σάμονιξ, ὅτι θὰ ἤναπτον κατὰ τὴν ἄφιξίν των εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. Τὸ ἑσπέρας νέα θύελλα ἐπίσης τρομερὰ ἐπῆλθε. Τέλος γενομένης αἰθρίας, ἀνεχώρησαν τὴν ἐπαύριον πρωΐαν, ὥρᾳ 5 1)2, ἀφήσαντες τοὺς ὁδηγοὺς εἰς τὸ Selligue, οἵτινες ἐπέμενον νὰ κατέλθωσι. Τῇ 8 1)2 εἶχον φθάσει εἰς τὴν ἄκραν τοῦ Μεγάλου Πλατώ, τοῦ βαδίσματός των ὄντος εὐκολωτάτου ἐπὶ τῆς νεωστὶ πεσούσης χιόνος. Οἱ ταξειδιῶται ἐβάδιζον ἄνευ σχοινίων, ***ἄδετοι*** εἰς δύο ὁμάδας, τοῦ Χάμελ καὶ τῶν δύο Ἄγγλων εὑρισκομένων ὅλως ὄπισθεν. Τὴν 10 1)2 ὅτε ἦσαν εἰς τοὺς πρόποδας τῆς παλαιᾶς διόδου, διὰ μέσου τῶν Ἐρυθρῶν Βράχων, ἠκούσθη ὑπόκωφος τριγμός, ἡ δὲ πρόσφατος πεσοῦσα χιὼν ἀπεσπάσθη τοῦ πάγου καὶ ἤρξατο διολισθαίνουσα διὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος. Τότε ἅπασα ἡ συνοδεία ἀνετράπη, ἡ δευτέρα ὁμὰς εὐτυχῶς πρώτη ἀπηλλάγη τῆς χιόνος καὶ εἶτα ὁδηγοί τινες τῆς πρώτης, ἀλλὰ τρεῖς ἐξ αὐτῶν, ὁ Πέτρος Καριέ, ὁ Πέτρος Βαλμὰτ καὶ Αὔγουστος Ταιρὰς κατεχώθησαν ἐν τῇ μεγάλῃ ρωγμῇ. Τὰ σώματά των ἀνευρέθησαν πολὺ βραδύτερον,

Τρεῖς ἑβδομάδας κατόπιν συνέβη ἡ δευτέρα καταστροφή. Τῇ 23ῃ Αὐγούστου 1866 εἰς Ἄγγλος, ὁ Γιούγκ, ἠθέλησε νὰ μυήσῃ τοὺς δύο νεωτέρους αὐτοῦ ἀδελφοὺς εἰς τὰς δυσχερείας τῆς ἀναβάσεως ταύτης, ἀλλὰ καὶ οἱ τρεῖς ἀνεχώρησαν ἄνευ βοηθῶν. Εἰς τὴν ἐπιτροφὴν ἠθέλησαν νὰ κατέλθωσι διὰ τῆς παλαιᾶς διόδου καὶ πλανηθέντες κατεσκεύασαν βαθμίδας ἐπὶ τοῦ πάγου, ἀλλὰ καταρρεύσαντος τοῦ μέρους τούτου, κατεκυλίσθησαν ἐπὶ τῆς κλιτύος καὶ ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν ἐφονεύθη.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ πλοίαρχος Arkwright ἐπεχείρησεν ἀνάβασιν τὴν 13 Ὀκτωβρίου, δηλαδὴ εἰς πολὺ προκεχωρημένην ἐποχὴν καὶ ἐπειδὴ ἡ νὺξ ἐπήρχετο ἐνωρίτερον, ἠθέλησε νὰ διέλθῃ διὰ τῆς παλαιᾶς διόδου, ἥτις ἦτο κατὰ δύο ὥρας βραχυτέρα τῆς τῶν Ὕβων, ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ μέρους, ὅπου ἡ ἀποστολὴ τοῦ Χάμελ εἶχε παρασυρθῆ ὑπὸ τῆς χιονοστιβάδος. Ὁ Arkwright ἐφονεύθη μεθ' ἑνὸς ὁδηγοῦ καὶ δύο φορέων.

Τῇ 2 Αὐγούστου 1870, ὁ Ἄγγλος Μάρκε, ἡ γυνή του καὶ ἡ Δεσποινὶς Wilkinson ἀνεχώρησαν μετὰ 2 μόνον ὁδηγῶν, οἵτινες δὲν ἦσαν τοῦ τόπου καὶ μετὰ σχοινίων ἤδη μεταχειρισμένων, καὶ μάλιστα ἠθέλησαν νὰ διαβῶσιν ἀπὸ τοῦ διαδρόμου, ὅστις ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνος. Κατέπεσαν ἐκ μιᾶς χιονο-γεφύρας. Μετὰ ἕνα μῆνα, παρὰ τὴν κακὴν κατάστασιν τοῦ καιροῦ, τῶν πάγων καὶ τῆς χιόνος, οἱ Ἀμερικανοὶ Ράνδαλ καὶ Bean καὶ ὁ Σκῶτος Μάκ Κόκενδαλ ἀνεχώρησαν μετὰ 8 ὁδηγῶν, τῇ 6 7βρίου. Τῇ 17 ἐπανεῦρον 5 πτώματα εἰς τοὺς Μικροὺς Ἡμιόνους, ἄνωθεν τοῦ Μεγάλου Πλατώ. Οἱ ἄλλοι ἓξ δὲν ἀνευρέθησαν οὐδέποτε.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐγένοντο καὶ ἄλλαι καταστροφαί, ἀλλὰ θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ταύτας διὰ νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι τὰ ἀτυχήματα συμβαίνουν ἐν τῷ αὐτῷ διαμερίσματι πάντοτε, ἤτοι ἐν τῷ Μεγάλῳ Πλατώ, τῷ Διαδρόμῳ, τῇ Μεγάλῃ Ρωγμῇ ἢ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὀροπεδίῳ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους. Εἶνε δὲ καὶ ἀναμφισβήτητον, ὅτι εἰς ὅλας ταύτας τὰς καταστροφὰς τὰ θύματα ὑπέπεσαν εἰς μεγίστας ἀφροσύνας. Εἶναι ἄλλως τε βέβαιον, ὅτι ἡ ἀνάβασις ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους ὅσον εἶνε ὡραία καὶ εὔκολος μὲ καλοκαιρίαν, τόσον εἶναι ἐπικίνδυνος, ὅταν ἐπικρατῇ κακοκαιρία, ἰδίως δὲ ἕνεκα τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου, ὅστις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ.

Δύναταί τις νὰ προΐδῃ τὴν κακοκαιρίαν; Ὅταν τὸ Λευκὸν Ὄρος ***καπνίζῃ τὴν πίπαν του,*** ὡς κοινῶς λέγουσιν, εἶναι σημεῖον, ὅτι ἐκεῖ ἐπάνω ἐπικρατεῖ φοβερὸς καιρὸς μὲ δυνατὸν ἄνεμον, ὅστις διασκορπίζει τὴν χιόνα. Ὅταν τὸ Λευκὸν Ὄρος ***φορεῖ τὸν σκοῦφόν του,*** εἶναι σημεῖον, ὅτι ἡ κορυφὴ εἶναι κεκαλυμμένη ὑπὸ πυκνοῦ νέφους, τὸ ὁποῖον θὰ διαλυθῇ εἰς χιονοστροβίλους. Τέλος ὁπόταν ὁ ***γάδαρος εἶναι ἐπάνω στὸ βουνὸ*** εἶναι σημεῖον, ὅτι ὁ δυτικὸς ἄνεμος μεταβάλλει τὰ νέφη εἰς σχῆμα δύο μεγάλων ὀνείων ὤτων, στρεφομένων πρὸς ἀνατολάς· ὁ δὲ δυτικὸς ἄνεμος προδηλοῖ τὴν βροχήν. Ἐν ἁπάσαις ταῖς περιστάσεσι ταύταις δέον ν' ἀπέχῃ τις τῆς ἀναβάσεως. Ἀλλὰ συμβαίνει πολλάκις νὰ εἶναι ὡραῖος καιρὸς κατὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ νὰ μεταβληθῇ κατὰ τὴν πορείαν. Εἶναι ἄρα φρόνιμον νὰ ἀκολουθῇ τις τὰς συμβουλὰς τοῦ Δουριέ, δηλαδὴ

νὰ μὴ λαμβάνῃ τις σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ προχωρῇ ἢ ὁπόταν εὑρίσκεται εἰς τοὺς Μεγάλους Ἡμιόνους καὶ μάλιστα νὰ μὴ φοβηθῇ νὰ ὀπισθοχωρήσῃ εἰς τὸ Μέγα Πλατώ, ἢ καὶ κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Διαδρόμου ἢ ἐπὶ τῶν Ὕβων. Ἐν τῇ φρονήσει δὲν ὑπάρχει ἀνανδρεία καὶ πᾶσα προέλασις μακρύτερον ἤθελεν εἶσθαι ματαία μεταμέλεια βραδύτερον.

Ἐπιστημονικαὶ παρατηρήσεις

Ἡ ὁδὸς τοῦ Λευκοῦ Ὄρους διερευνήθη ἐκ τῆς ἐπιμονῆς ἑνὸς σοφοῦ. Ἡ δευτέρα ἀνάβασις ἐγένετο ἐπίσης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σοφοῦ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σωσὺρ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδρομῶν τούτων ἐπιστημονικῶς ηὐξήθη πολύ. Μέχρι δὲ τῶν τελευταίων τούτων χρόνων καὶ αὐταὶ αἱ γενόμεναι κοπιώδεις παρατηρήσεις περιωρίσθησαν κατ' ἀνάγκην καὶ ἐλογίσθησαν ὡς τμηματικαί, τὰ δὲ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ἱκανοποιητικά. Ὁ δὲ Μαρτέν, ὁ Βραβαί, ὁ Πιλαὶρ ἐπανέλαβον εἰς τὸ Μέγα Πλατὼ καὶ εἶτα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὰ πειράματα, ἅτινα ὁ δὲ Σωσὺρ εἶχε κάμει εἰς τὸ στόμιον τοῦ Γίγαντος. Εἶτα ἦλθον ὁ Τυνδάλ, ὁ Πίτσενερ, ὁ Βάλλε, ὁ Λόρτετ, ὧν τὰ πειράματα περιωρίσθησαν ἐπὶ τῆς συνθέσεως τοῦ ἀέρος, τῆς ὑγρομετρικῆς καὶ ἠλεκτρικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἐπὶ τῶν βαρομετρικῶν μεταβολῶν, τοῦ σημείου τῆς βράσεως τοῦ ὕδατος, τῆς ἐντάσεως τῆς ἡλιακῆς θερμότητος ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἠραιωμένῃ, ἐπὶ τῆς ἐξατμίσεως, τοῦ σχηματισμοῦ τῶν νεφῶν καὶ τῶν παγώνων, ἐπὶ τοῦ γηΐνου μαγνητισμοῦ, ἐπὶ τῶν φυσιολογικῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς κτλ.

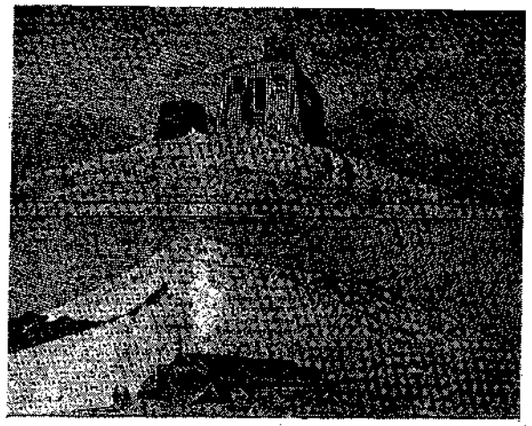

Τὰ ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους Ἀστεροσκοπεῖα.—Ἄνωθι τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ σοφοῦ ἀστρονόμου κ. Γιάνσεν, κάτωθι δὲ ἐπὶ τοῦ Βράχου τῶν Ὕβων τὸ τοῦ κ. Βαλλώ.

Καὶ πολλοὶ ἄλλοι φυσιολόγοι εὗρον ἐν ταῖς ἀναβάσεσιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ Ὄρους πληθώραν γεωλογικῶν, βοτανικῶν καὶ ζωολογικῶν ἀποκαλύψεων.

Ἤδη μὲ τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργαλείων προέβησαν περαιτέρω. Ἐν ἔτει 1890 ὁ κ. Ἰωσὴφ Βαλλώ, ἀντιπρόεδρος τοῦ Γαλλικοῦ Ἀλπινικοῦ Συλλόγου, ἐνεκατέστησεν ἐν ἀστεροσκοπεῖον ἐπὶ τοῦ Βράχου τῶν Ὕβων, εἰς 4,350 μέτρα ὕψους, ὅπερ καὶ ἐπεσκευάσθη τῷ 1898. Περιέχει δὲ ἤδη 8 δωμάτια, προωρισμένα διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐργαλείων καὶ μηχανημάτων καὶ τὴν διαμονὴν τοῦ καθηγητοῦ. Ὁ κ. Βαλλὼ ἔρχεται καὶ διαμένει ἐπὶ ὁλόκληρους ἑβδομάδας, αἱ δὲ παρατηρήσεις αὐτοῦ ἀναφέρονται εἰς τὴν τοπογραφίαν, μετεωρολογίαν, φυσιολογίαν καὶ δημοσιεύονται εἰς τὰ ***χρονικά*** περιοδικά.

Ἐν ἔτει 1893 ὁ κ. Γιάνσεν, διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Μεδόνης ἐνεκατέστησεν ἀστεροσκοπεῖον εἰς αὐτὴν τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. Ἔσκαψαν δὲ εἰς 12 μέτρων βάθους, χωρὶς νὰ εὕρουν λιθίνην βάσιν καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ κτίσουν ἐπὶ τοῦ πάγου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πάγος διαρκῶς κινεῖται, ἀπαιτεῖται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ στερεοποιοῦν τὸ κτίριον, ὅπερ συνίσταται ἀπὸ μιᾶς ἠκρωτηριασμένης πυραμίδος 7 μέτρων ὕψους, κεχωσμένης δὲ εἰς 5 μέτρων βάθος ἐν τῇ χιόνι.

Ἡ βάσις της ἔχει 10 1)2 μ. ἐπὶ 5 1)2. Εἰς πυργίσκος δὲ δύο μέτρων ὕψους περιλαμβάνει τὸ τηλεσκόπιον. Τὸ ἀστεροσκοπεῖον τοῦτο ἐκτίσθη μετὰ τὴν περίφημον ἀνάβασιν τοῦ σοφοῦ ἀστρονόμου Γιάνσεν τῷ 1890, ὅστις τότε εἶχεν ἡλικίαν 66 ἐτῶν, συνωδεύετο δὲ ὑπὸ τῶν κ. κ. Βαλλὼ καὶ Χ. Δουριέ, ὡς καὶ 19 ὁδηγῶν. Ἐδοκίμασαν δὲ οὗτοι, ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ Βαλλώ, μόλις περαιωθέντι, τρικυμίαν τινά, ἥτις διήρκεσεν 60 ὥρας. Ὁ Γιάνσεν ἰδίως κατέγειν εἰς τὸ Λευκὸν Ὄρος εἰς φασματοσκοπικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων.

Ἀλλὰ διατί γίνεται ἡ ἀνάβασις αὕτη τοῦ Λευκοῦ Ὄρους; Ὁ λόγος ἰδίως εἶναι ἐπιστημονικὴ περιέργεια. Μεταξὺ ὅμως τῶν περιηγητῶν ὑπάρχουν οἱ κινούμενοι ἀπὸ τὴν θέαν τοῦ ἐξαισίου χιονοσκεποῦς πανοράματος, μολονότι τὸ Λευκὸν Ὄρος δὲν εἶναι τὸ καλείτερον καλλιθέατον τοιοῦτον (belvedere) τῶν Ἄλπεων, ἂν καὶ τὸ ὕψος του δεσπόζει τῶν πέριξ ὑψηλῶν κορυφῶν.

Ἄλλοι δὲν θεωροῦσι σπουδαίαν τὴν ἀνάβασιν ταύτην καὶ δὲν τοῖς πρεξενεῖ μεγάλην ἐντύπωσιν. Ὁ δὲ Μισελὲ εἶπεν: «Ἀξίζει ὅμως τὸν κόπον ν' ἀνέλθῃ τις.»

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Φ. Π.

Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΙ ΠΡΟΩΔΕΥΣΕΝ;

ΟΣΑΚΙΣ παρέτυχον ἐν συζητήσει περὶ ἰατρικῆς μεταξὺ κύκλων οὐχὶ ἰατρικῶν, ἀκούω πάντοτε στερεοτύπως ἐπαναλαμβανόμενον ὅτι ὁ μόνος κλάδος τῆς ἰατρικῆς, ὅστις πράγματι προώδευσε καὶ καταπληκτικῶς μάλιστα ἐστὶν ἡ χειρουργική, καὶ ὅτι ἡ παθολογία διατελεῖ ἔτι πολὺ ὀπίσω, ἀφ' οὗ, πλὴν ὀλίγων ὡρισμένων περιπτώσεων, δὲν ἰσχύει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἵνα θεραπεύσῃ ἀσφαλῶς καὶ ταχέως οἱανδήποτε ἀσθένειαν, παρακολουθεῖ δ' ἁπλῶς ἡ θεραπευτικὴ αὐτῆς τῷ ἰαματικῷ ἔργῳ τῆς φύσεως, ὅταν μὴ δυσχεραίνῃ τοῦτο. Καὶ ἕπονται τὰ γνωστὰ τετριμμένα εὐφυολογήματα περὶ τοῦ ἀθεραπεύτου τῆς συνάγχης καὶ αἱ ἔτι σοβαρότεραι αἰτιάσεις κατὰ τῶν δυσχερειῶν τῆς διαγνώσεως καὶ τῶν ἀμφιβολιῶν τῆς θεραπευτικῆς.

Ἅπασαι αὗται αἱ μετὰ προφανοῦς ὕφους ἀπογοητεύσεως ἐκφερόμεναι εἰς βάρος τῆς ἰατρικῆς κοινοτυπίαι βασίζονται ἐπὶ μιᾶς ἰδίᾳ προκαταλήψεως ἢ μᾶλλον προλήψεως ἐρριζωμένης ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ κοινοῦ. Τὸ κοινὸν ἔχει τὴν ἀξίωσιν παρὰ τοῦ ἰατροῦ, πρῶτον, μόλις πλησιάσῃ τὸν ἄρρωστον, νὰ διαγνώσῃ ἀμέσως ἔκ τινος νόσου οὗτος πάσχει, ὅπως ἐποίουν ἐν παλαιοτέροις καιροῖς εὐφυεῖς τινες ἀγύρται, καὶ δεύτερον νὰ θεραπεύσῃ ἀμέσως τὸ νόσημα, ἀνακόπτων αὐτὸ ἀμέσως διὰ τῶν φαρμάκων, ἅπερ καὶ φαντάζεται συνήθως τὸ κοινὸν ὡς θαυματουργὰ μέσα ἀνάλογα περίπου πρὸς τὸ ἐλιξίριον τῆς ζωῆς ἢ τὸ «ἀθάνατο νερὸ» τῆς λαϊκῆς παραδόσεως. Καὶ ἐπειδή, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οὔτε αἱ διαγνωστικαὶ δυσχέρειαι καὶ ἀμφιβολίαι λείπουσιν ἐκ τῆς ἰατρικῆς πράξεως ἐπὶ πλείστων νόσων, οὐδὲ ἡ ἐσωτερικὴ θεραπεία φέρει ἄμεσα καὶ ὀφθαλμοφανῆ ἀποτελέσματα, ὥσπερ τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἐπιτυχοῦς ἐγχειρήσεως, συμβαίνει δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἵνα τὰ νοσήματα βαίνωσι τὴν κανονικὴν αὐτῶν πορείαν μέχρι τῆς αἰσίας ἢ ὀλεθρίας ἐκβάσεως, συνάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἰατρική ἐστιν ἡ μόνη ἐπιστήμη, ἥτις ἐν μέσῳ τόσης ἰλιγγιώδους προόδου τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν παρέμεινεν ἔτι ἐν ἐμβρυώδει καταστάσει.

Δυστυχῶς διὰ τὴν ἀφέλειαν τῶν ἰδεῶν τούτων καὶ εὐτυχῶς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα δὲν ἔχουσιν οὕτω τὰ πράγματα, καὶ ἂς παρηγορηθῶσιν οἱ ἀπογοητευμένοι διὰ τὸ μέλλον τῆς ἰατρικῆς. Ἡ ἰατρική, ἀπεναντίας, ἐστὶν ἐκ τῶν ὀλίγων ἴσως ἐπιστημῶν, αἵτινες ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐπετέλεσαν τόσον γιγαντιαίας προόδους καὶ προσήνεγκον τόσον πολυτίμους καὶ εὐεργετικωτάτας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλ' ἡ πρόοδος τῆς ἰατρικῆς δὲν ἐγένετο τόσον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν, πρὸς ἣν ἀποβλέπει τὸ κοινόν, συγχέον τὴν ἰατρικὴν πρὸς τὴν θεραπευτικήν, ὅσον πρὸς τὴν ἄλλην ἀσυγκρίτως σπουδαιοτέραν κατεύθυνσιν, ἥτις καὶ κυρίως ἀποβλέπει εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ἰδεῶδες τῆς ἰατρικῆς, πολὺ ὑψηλότερον καὶ ἀπείρως φιλανθρωπότερον ἢ ὅσον φαντάζεται τὸ κοινόν, δὲν συνίσταται τόσον εἰς τὸ πῶς ν' ἀποδιδῷ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς ἀσθενοῦντας, ὅσον καὶ κυρίως πῶς νὰ παρακωλύῃ τοὺς ὑγιεῖς ἀπὸ τοῦ νὰ ἀσθενῶσι, πῶς νὰ προλαμβάνῃ καὶ καταπολεμῇ τὰ αἴτια τῆς νόσου, πῶς νὰ διατηρῇ ἀκμαίαν πάντοτε τὴν ζωτικότητα καὶ τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ. Προώδευσεν ἐν ἄλλοις ἡ ἰατρικὴ μᾶλλον ὡς **προληπτικὴ ἰατρικὴ** καὶ ὡς ὑγιεινή, ἢ ὅσον ὡς θεραπευτική. Ἀληθὲς ἐστιν, ὅτι καὶ ἡ σύγχρονος θεραπευτική, ἡ ἔλλογος καὶ ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων ἐρειδομένη, οὐδὲ σύγκρισιν ἐπιδέχεται ὡς πρὸς τὴν ἀποτελεσματικότητα πρὸς τὸν τυφλὸν ἐμπειρισμὸν τῶν ἀρχαιοτέρων θεραπευτῶν, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἱκανὰ νοσήματα, καθ' ὧν ἔχομεν νῦν κραταιὰ καὶ ἀσφαλῆ θεραπευτικὰ ὅπλα. Ἀλλὰ τῶν πλειόνων νοσημάτων, καὶ ἰδίᾳ τῶν μολυσματικῶν, αὐτὴ αὕτη ἡ φύσις ἐστὶ τοιαύτη ὥστε, ὅταν ἅπαξ ἐκδηλωθῶσιν, ἡ θεραπευτικὴ οὐδέν ἄλλο πράττει κατ' αὐτῶν ἢ ἁπλῶς νὰ ὑποβοηθῇ τὸ ἰαματικὸν ἔργον τῆς φύσεως καὶ νὰ προλαμβάνῃ τὰς παρεκτροπάς του, ἀναμένουσα ἐν ὑπομονῇ ἵνα παρέλθῃ ὅσον χρονικὸν διάστημα ἀπαιτεῖ ἑκάστη νόσος, ἵνα διαδράμῃ τὴν πορείαν αὐτῆς καὶ συμπληρώσῃ τὸν φυσικὸν αὐτῆς κύκλον. Καὶ ἀκριβῶς κατὰ τῆς χρονικῆς αὐτῆς λεπτομερείας ἐξανίσταται ἡ ἀνυπομονησία τοῦ κοινοῦ.

Βεβαίως ἐρευνᾷ ἡ ἐπιστήμη καὶ θέλει εὑρεῖ ποτε τὸν τρόπον ἵν' ἀνακόπτῃ τὴν πορείαν τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ ἢ τῆς πνευμονίας, ὥσπερ συντέμνει σήμερον τὴν διαδρομὴν τῆς διφθερίτιδος λ. χ. ἢ τοῦ ἑλώδους πυρετοῦ, ἢ τῆς συφίλιδος. Ἀλλ' ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη καὶ συμπληρωθῇ ἡ τελειοποίησις τῆς ἰατρικῆς, ἂς συνηθήσωμεν νὰ μὴ ζητῶμεν παρὰ τῆς ἰατρικῆς θαύματα καὶ παρὰ τὴν φύσιν πράγματα.

Καὶ ἔπειτα, μήπως μήπως δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς μεγάλη ἀρνητικὴ πρόοδος τῆς συγχρόνου θεραπευτικῆς καὶ ἡ μείζων εὐλάβεια πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὰς ὑποδείξεις τῆς φύσεως, ὡς καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ πάντων ἐκείνων τῶν βαρβάρων καὶ ἐξωφρενιτικῶν φαρμακευτικῶν μέσων, ἅπερ ἐτίθει ἄλλοτε εἰς ἐνέργειαν ὁ ἐμπειρισμὸς καὶ ἡ ἀγυρτεία καί ἅπερ συνετέλεσαν τόσον εἰς τὴν νοσοφοβίαν τῶν ἀνθρώπων; Σήμερον ἡ ἰατρικὴ ἔχει τὰ μέσα ἵνα προλαμβάνῃ τὰς νόσους διότι γιγνώσκει πόθεν προέρχονται καὶ πῶς ἐμποδίζεται ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν· ἀλλ' ὅταν πάθῃ ὁ ὀργανισμός, ὀφείλει ὁ ἄρρωστος ἢ νὰ «τὸ πάρῃ ἀπόφασιν» τὸ δὴ λεγόμενον, εἰ πρόκειται περὶ ὀργανικῆς ἀλλοιώσεως ἀνεπανορθώτου, ἢ προκειμένου περὶ ἰατῶν νοσημάτων, νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην ὑπομονὴν μέχρις οὗ ἡ ἀντίδρασις τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἡ θεραπευτικὴ βοήθεια τοῦ ἰατροῦ ἀπολήξωσιν εἰς τὴν ἴασιν. Καὶ ὅπως, ἵνα ἐπισκευασθῇ οἱαδήποτε βλάβη οἰκοδομῆς τινος ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος, ἀπαιτεῖται πάν-

τοτε ἔστω καὶ ἐλάχιστος ὑλικὸς χρόνος, οὕτω καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τῆς διαταραχθείσης ὑγείας ἀπαιτεῖ καὶ αὐτὴ χρονικόν τι διάστημα μακρὸν ἢ βραχὺ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ἀκριβῶς δὲ τὸ διάστημα τοῦτο ἀγωνίζεται ἡ ἐπιστήμη ἵνα εὕρῃ μέσα καὶ συντέμῃ· καὶ ὄντως εὑρίσκει τοιαῦτα μέσα βαθμηδὸν καὶ κατὰ μικρόν.

Ἀσφαλῶς δὲ θέλει ἔλθει ἐποχή, καθ' ἣν μόνον ὅστις θέλει θὰ ἀσθενῇ, καὶ αὐτοὺς δὲ τούτους τοὺς ἀνοήτους θὰ δύνηται ἀσφαλῶς καὶ ταχέως νὰ σῴζῃ ἡ θεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνη.

Ἀλλ' ἔναντι ὀλίγων λοιμωδῶν νόσων, καθ' ὧν ἔτι ἡ σύγχρονος θεραπευτικὴ δείκνυται ἀνίσχυρος,—περὶ τῶν ὀργανικῶν νόσων δὲν ὁμιλῶ, διότι αὗται εἰσὶ φύσει ἀνίατοι—δὲν ἔχει ἆρα ἡ ἰατρικὴ νὰ ἐπιδείξῃ σήμερον ὡς τίτλους ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς ἀνθρωπότητος τόσας καὶ τόσας μεγίστας καὶ ἀνεκτιμήτους εὐεργεσίας, ἃς προσήνεγκεν εἰς αὐτήν, συντελέσασα ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ὅρων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ ἀπαλλάξασα αὐτὸν ἀπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων κινδύνων; Ποῦ εἰσι σήμερον αἱ τρομακτικαὶ καὶ φρικώδεις πανωλεθρίαι, ἃς ἐπέφερον ἐν παλαιοτέραις ἐποχαῖς αἱ μεγάλαι ἐπιδημίαι τῆς πανώλους, τῆς χολέρας, τῆς εὐλογίας καὶ τόσων ἄλλων μαστίγων τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις ἀπέτιε τόσον βαρὺν φόρον εἰς τὸν θάνατον; Ἐν διαστήματι ἑπτὰ μόνον ἐτῶν, μεταξὺ τοῦ 1346—1353, κατὰ μίαν καὶ μόνην πανδημίαν ἡ πανώλης ἐξαπέστειλε εἰς τὸν ἅδην 26 ἑκατομμύρια ψυχῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ 23 ἑκατομμύρια ἐν Ἀσίᾳ! Ἠκούσθη που σήμερον πλέον πολλοστημόριον τοιαύτης καταστροφῆς; Σήμερον ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις οὐδεμία ἀπολύτως ἐπιδημία δύναται νὰ εὕρῃ ἔδαφος διαδόσεως, θέλει δ' ἔλθει ἐποχή, καθ' ἣν θὰ ἀκούωσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ γίνηται λόγος περὶ χολέρας ἢ πανώλους μετὰ μείζονος ἀδιαφορίας ἢ ὅσην δεικνύομεν σήμερον πρὸς μίαν ἐπιδημίαν γρίππης. Καὶ δι' ὅσας δ' ἔτι καταστροφὰς φέρουσί τινες μολυσματικαὶ νόσοι, δὲν πταίει ἡ ἰατρική, ἥτις τοὐναντίον ὑποδεικνύει σαφῶς τὰ πρὸς καταστολὴν αὐτῶν ἀσφαλῆ μέτρα, ἀλλὰ πταίουσι μυρίοι ἄλλοι λόγοι, δι' οὓς δὲν τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν τὰ μέτρα ταῦτα. Ἡ εὐλογία, ἥτις ἀπεδεκάτιζεν ἄλλοτε τοὺς πληθυσμοὺς καὶ κατέλειπε τυφλοὺς πλείστους τῶν ἐπιζώντων, ἡ διφθερῖτις ἥτις, ὡς ἄλλος Ἡρώδης, ἀφήρπαζε τόσας χιλιάδας τρυφερῶν ὑπάρξεων ἀπὸ τῶν μητρικῶν ἀγκαλῶν, οἱ ἑλώδεις πυρετοὶ οἱ μέχρι σήμερον ἀκόμη καθιστάντες ἀκατοίκητα πλεῖστα ὅσα μέρη τῶν θερμῶν χωρῶν, πᾶσαι αὗται καὶ πολλαὶ ἄλλαι μεγάλαι πληγαὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀνήκουσιν ἤδη ἢ θέλουσιν ἀνοίκει λίαν προσεχῶς εἰς τὴν ἱστορίαν, δὲν θὰ βραδύνῃ δὲ καὶ ἡ ἐποχή, καθ' ἣν καί, πρὶν εὑρεθῇ τὸ φάρμακον τῆς φθίσεως, ὁ κοινωνικὸς πόλεμος κατὰ τῆς μάστιγος ταύτης, πόλεμος τοῦ ὁποίου τὴν σημαίαν ὕψωσεν ἡ ἰατρική, θέλει ἀπολῆξαι ἀσφαλῶς εἰς κατατρόπωσιν καὶ τοῦ μεγάλου τούτου κινδύνου τῶν ἀνθρωπίνων μαζῶν.

Καὶ πάντες οὗτοι οἱ περιφανεῖς θρίαμβοι κατά τε τῆς νόσου καὶ κατὰ τοῦ θανάτου ἀνήκουσιν ἀκέραιοι εἰς τὴν σύγχρονον ἰατρικὴν καὶ τὴν μεγαλουργὸν αὐτῆς θεραπαινίδα, τὴν βακτηριολογίαν. Ἤδη, εἰ εἷς τῶν κλάδων τῆς ἰατρικῆς, ἡ χειρουργική, ἐπωφεληθεῖσα τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ μικροσκοπίου καὶ τοῦ πειραματικοῦ ἐργαστηρίου, προώδευσεν εἰς ὃν βαθμὸν πάντες γινώσκομεν, τοῦτο οὐδόλως ὑποτιμᾷ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἐσωτερικῆς ἢ παθολογικῆς ἰατρικῆς, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον, ὅτι κυρίως ἐπιστήμη ἐστὶ μόνον ἡ παθολογία, ἐν ᾧ ἡ χειρουργική, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ χειρουργὸς ἀποφασίσῃ καὶ προβῇ εἰς τὴν ἐγχείρησιν, ἐστὶν ἁπλῶς τέχνη, τέχνη βεβαίως ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βασιζομένη κανόνων καὶ ἐξόχως λεπτή, ἀλλὰ πάντοτε τέχνη, τέχνη ἥτις ἀνυψώθη ἐπὶ τῶν δύο πτερύγων, ἃς ἐδάνεισεν αὐτῇ ἡ παθολογία: τῆς ἀντισηψίας καὶ τῆς ἀναισθησίας.

Διὰ τὰς συνήθεις τέλος διαγνωστικὰς δυσχερείας, εἰς ἃς προσκόπτει ἐνίοτε ὁ παθολόγος πρὸς σκανδαλισμὸν τοῦ κοινοῦ, δίκαιόν ἐστιν ἵνα λαμβάνῃ τὸ κοινὸν ὑπ' ὄψει καί τινα πράγματα, ἅπερ ἴσως οὐδὲ κἂν φαντάζεται. Εἰ ἑκάστη νόσος ἐνεφανίζετο πάντοτε ἐπὶ ἑκάστου ἀνθρώπου ὑπὸ τὰ συμπτώματα καὶ τὰ χαρακτηριστικά, ὅσα περιγράφουσιν αἱ νοσολογίαι, βεβαίως ἤθελεν εἶναι ἢ ἀμαθὴς ἢ ἀμβλύνους ὁ ἰατρὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε δυσκολευθῇ ὅπως ἀναγνωρίσῃ ἐπὶ τοῦ ἀρρώστου τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα νόσον. Δυστυχῶς τὰ πράγματα οὐδόλως εἰσὶ τόσον ἁπλᾶ, ὅσον φαντάζονται ταῦτα οἱ μὴ ἰατροί, οἱ τυχαίως ἀναγνώσαντες παθολογικόν τι σύγγραμμα. Τὰ κεφάλαια τῆς παθολογίας εἰσὶν ἁπλῶς εἷς ἀόριστος καὶ γενικὸς μέσος ὅρος ἑκάστου νοσολογικοῦ τύπου, σπανιώτατα δὲ ἢ καὶ οὐδέποτε σχεδὸν ἀπαντᾷ ἐν τῇ πράξει ὁ κατὰ θεωρίαν περιγραφόμενος τύπος τῆς νόσου. Ἔχομεν σήμερον ὡς ἀξίωμα ἐν τῇ ἰατρικῇ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι νόσοι, ἀλλὰ νοσοῦντες· ἐν ἄλλοις λόγοις ἕκαστος ἄρρωστος ἐμφανίζει καὶ ἰδιάζοντα τύπον μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νόσου.

Δέκα πνευμονιῶντες ἢ δέκα τυφικοὶ ἐν μιᾷ αἰθούσῃ νοσοκομείου ἐμφανίζουσι συνήθως δέκα διαφόρους μορφὰς πνευμονίας ἢ τύφου, τόσον διαφόρους μάλιστα, ὥστε δύναται καὶ ὁ μᾶλλον πεπειραμένος ἰατρὸς νὰ ἀμφιβάλλῃ εἰ πρόκειται περὶ τῆς αὐτῆς νόσου. Ἡ αὐτὴ νόσος ἐπὶ ἑκάστου ἀνθρώπου παραλλάσσει ἀναλόγως πολλῶν καὶ διαφόρων ὅρων (ἡλικίας, φύλου, κληρονομικότητος, κράσεως, ἐπαγγέλματος, περιβάλλοντος, προηγουμένης ζωῆς, ἔξεως, κοινωνικῆς θέσεως, κλπ κλπ. οὕτως ὥστε τὰ φαινόμενα τῆς νόσου, ὅπερ εὑρίσκεται ἐπὶ ὡρισμένου προσώπου, οὐδέποτε θέλετε ἐπανευρεῖ ὅμοιο ἐπὶ ἄλλου. Ἐννοεῖται ἤδη πόσην ἀγχίνοιαν ἑτοιμότητα πνεύματος καὶ κρίσιν καὶ παρατηρητικότητα ὀφείλει νὰ συγκεντρῷ εἷς ἰατρός, ἵνα εὕρῃ τὸν διαγνωστικὸν μίτον ἐν τῷ λαβυρίνθῳ τούτῳ καὶ ἀποβαίνει εὐερμήνευτον, διατὶ συμβαίνουσιν ἐνίοτε δυσκολίαι καὶ λάθη διαγνωστικὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀρίστων ἐπιστημόνων.

ΑΛ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ *ἰατρός*

ΤΑ ΨΥΧΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ

Περίεργος καὶ ἐν ταυτῷ διδακτικὴ εἶναι ἡ σύστασις τῆς Πνευματιστικῆς Ἑταιρείας τοῦ Λονδίνου ἀπὸ τοῦ 1882 καὶ ἥτις τόσον σοβαρῶς καὶ ἀθορύβως ἐργαζομένη ἔσχε πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα.

Τῷ 1882 ἱδρύθη ἐν Λονδίνῳ Ἑταιρεία πρὸς μελέτας καὶ ἐκζητήσεις ψυχικάς, ἥτις ὠνομάσθη English Society — for Psychical Research, ἱδρυταὶ δὲ ὑπῆξαν οἱ H. Sidgwick καὶ W. F. Barrett. Ταχέως ὅμως προσεχώρησαν εἰς αὐτὴν ἄνδρες τὰ πρῶτα ἔν τε ταῖς φυσικαῖς, ἀνθρωπολογικαῖς, πολιτικαῖς καὶ ἄλλαις ἐπιστήμαις φέροντες ὡς ὁ Σὲρ Ὀλίβερος Λόδζε, ὁ Σὲρ Οὐΐλλιαμ Κρούξ, ὁ δόκτωρ Α. Ρ. Οὐώλλας, ὁ λόρδος Bayleigh, ὁ ἐπίσκοπος Ριπῶνος Μπόϋδ Καρπέντα, οἱ καθηγηταὶ Θόμσων, Οὐΐλλιαμ Τζέϊμς καὶ Μπάλφουρ Στίουαρτ, ὁ ἐθνολόγος Ἀνδρέας Λάγκ καὶ οἱ δύο πασίγνωστοι τῆς Ἀγγλίας πρωθυπουργοί, ὁ Ἀρθοῦρος Μπάλφουρ, τέως ἀρχηγὸς τῆς συντηρητικῆς μερίδος καὶ ὁ τῆς τῶν φιλελευθέρων Γλάδστων. Ἡ Ἑταιρεία αὕτη σκοπὸν εἶχε νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν πρὸς τὰ σκοτεινὰ καὶ «Ὑπερκανονικὰ» – ὡς τὰ ὠνόμασεν ὁ Myers ἐκεῖνα ψυχικὰ φαινόμενα, πρὸ τῶν ὁποίων οἱ μὲν ἁπλοῖκοὶ ὀρρωδοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐγγράματοι ἀντιπαρέρχονται ὡς πρὸ δεισιδαιμονιῶν καὶ ἀγυρτιῶν, γελῶντες, πλατύτατα καὶ ἀφοῦ βασανίσῃ αὐτὰ πολυτρόπως διὰ τῆς κριτικῆς μεθόδου καὶ διακαθάρῃ ἀπὸ πάσης ὑπερβολῆς καὶ νοθείας, ὑποδείξῃ μὲν ἀφ' ἑνὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀξιοπιστίας καὶ αὐθεντικότητός των, ἐξαγάγῃ δ' ἀφ' ἑτέρου τὰ ἀνάλογα ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα, δι' ὧν φῶς πλειότερον θὰ διεχύνετο εἰς τὸ μέγα ζήτημα τῆς οὐσίας καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ψυχῆς. Οἱ ἑταῖροι ὤφειλον νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ ἔργου ἀπομακρυνόμενοι πάσης προλήψεως, ὡς ἁπλοῖ ἐρευνηταὶ μόνον, ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη τῶν γεγονότων χωρὶς νὰ καθορίζουν ἐκ τῶν προτέρων τὸν δρόμον των. «Ἡ Ἑταιρεία μας, ἐκήρυττεν ἐν τῷ προεδρικῷ αὐτοῦ λόγῳ ὁ Ἀνδρέας Λάγκ, δὲν ἔχει οὔτε βλέψεις, οὔτε πεποιθήσεις, οὔτε προϋποθέσεις, ἐκτὸς τῆς γνώμης, ὅτι εὐρύτατον πεδίον ἐκζητήσεων διανοίγεται πρὸ αὐτῆς καὶ ὅτι πᾶσαι αἱ ἱκανότητες καὶ λανθάνουσαι ψυχικαὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου δὲν διερευνήθησαν μέχρι τοῦδε, οὔτε ἐν θετικοῖς ὅροις ἡρμηνεύθησαν.» Ὁ ἀείμνηστος Γλάδστων ἦτο κατενθουσιασμένος, ἀπεκάλει δὲ τὸ ἔργον αὐτὸ «τὸ σπουδαιότερον ἔργον τοῦ κόσμου καὶ δεὶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο σπουδαιότερον.» Ὁποῖον ἀληθῶς κατόρθωμα διὰ τὴν ἐπιστήμην νὰ ἀποδείξῃ οἱονεὶ ἐμπειρικῶς τὴν ὑπὸ τὴν τέφραν τοῦ σώματος ὕπαρξιν πυρᾶς ὑπεργείου, ἧς αἱ ἐνέργειαι οὔτε εἰς τοὺς περιορισμοὺς τοῦ τόπου, οὔτε εἰς τοὺς περιορισμοὺς τοῦ χρόνου ὑποκύπτουσι καὶ οὐσίας δυναμένης καὶ ἀνεξαρτήτως ἔτι τῶν αἰσθητικῶν ἀγωγῶν νὰ ἐπιτελῇ ἔργα τεράστια καὶ ἐκπληκτικά! Οἷος δὲ κόλαφος κατὰ τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν ἡ ἐπιστημονικὴ βεβαίωσις καὶ ἐπισημοποίησις τῶν γεγονότων τούτων, τῶν ὁλοτελῶς ξένων πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους τοὺς διέποντας τὴν ὕλην!

Ὁ πρῶτος καρπὸς τῶν ἐρευνῶν τῆς Ἑταιρείας ὑπῆρξεν ἡ διαπίστωσις τῆς ***τηλεπαθείας*** τῆς παραδόξου ταύτης ψυχικῆς ἰδιότητος, καθ' ἣν, ὑπὸ δεδομένους ἀλλ' ἀγνώστους ἀκόμη ἡμῖν ὅρους, δύο ἀπομεμακρυσμέναι σωματικῶς διάνοιαι δύνανται νὰ συγκοινωνήσουν πρὸς ἀλλήλας ἄνευ ὀφθαλμῶν καὶ ὤτων ἢ ἄλλου τινὸς ὑλικοῦ διαμέσου.

Ἕτερον σπουδαῖον βῆμα τῆς Ἑταιρείας ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὸ 1886 δημοσίευσις ***τῶν φαντασμάτων τῶν ζώντων*** (Phantasms of the Living), ὅπου εἰς δύο ὀγκώδεις τόμους κατεχωρήθησαν 700 καὶ πλέον περιπτώσεις ἐμφανίσεων θνησκόντων ἢ ψυχορραγούντων εἰς ζῶντας συγγενεῖς ἢ φίλους, μαθηματικῶς ἀποδειχθέντος, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Α καὶ ἡ ὄψις τοῦ φαντάσματός του ὑπὸ τοῦ παρασάγγας ὅλας ἀπέχοντος Β. συνέπεσον κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς στιγμήν. Ἐπηκολούθησαν ἄλλαι δημοσιεύσεις περὶ προαισθήσεων, τηλεβλεψίας (clairvoyance), φαντασιώσεων, (hallucinations) ὑποβολῆς καὶ αὐθυποβολῆς, ὑπνωτισμοῦ, ἀσυνειδήτου, μυωνικῆς ἐνεργείας, ραβδομαντείας, ὀνείρων προγνωστικῶν ὡς καὶ ἀποκαλυπτικῶν ἀπωλεσθέντων ἀντικειμένων, ἐμφανίσεων νεκρῶν, ταραχοποιῶν, ὀντοτήτων κτλ. καὶ ἀπεδείχθη γεγονὸς, ὅτ μία μήτηρ εὑρισκομένη εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ κόσμου καὶ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἀλλαχόθεν ἔχουσα ἐνδόσιμον, προαισθάνεται καὶ ἀνησυχεῖ διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ μεμακρυσμένου υἱοῦ της· γεγονὸς ὅτι πρόβλημα δυσεπίλητον ἐν ἐγρηγόρσει ἐλύθη εὐκολώτατα καθ' ὕπνον· γεγονός, ὅτι πράγματα ἀπολεσθέντα καὶ ματαίως ἐπὶ μακρὸν ζητηθέντα ὡράθησαν καθ' ὕπνον, γεγονὸς ὅτι φίλος συνδιαλεγόμενος ἐν Ἀγγλίᾳ περὶ κοινοῦ φίλου ὃν ὑποθέτουν ἐν Ἀθήναις, τὸν εἶδον αὐτοστιγμεὶ ἐνώπιόν των, γεγονὸς ὅτι ἄνθρωπος ἄγευστος γεωλογικῶν ἐπιστημῶν, μὲ ἕνα καὶ μόνον κλάδον ἀνὰ χεῖρας ἐπιτυγχάνει ν' ἀνεύρῃ ὄχι δυνάμει τοῦ κλάδου, ἀλλὰ δυνάμει κεκρυμμενης ἐν ἑαυτῷ ψυχικῆς ἰδιότητος τὰς ὑπογείους φλέβας μετάλλων

ἢ ὑδάτων, διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ὁποίων ματαίως ἐμόχθησαν ἐπιστήμονες, γεωλόγοι, μεταλλορύχοι καὶ φρεατοποιοί· γεγονὸς ὅτι εἰς ὑπνωτισμένος διατάσσεται νὰ ἐγερθῇ εἰς τὴν τάδε ὥραν καὶ τόσα λεπτὰ τῆς ὥρας, καὶ αὐτός, καίτοι στερούμενος ὡρολογίου, ἐγείρεται εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν ὥραν ἀκριβέστατα τῇ ὑποδείξει ἐνδομύχου ἐνωράσεως· γεγονὸς, ὅτι εἰς ἰατρὸς δένει σφιγκτὰ καὶ μὲ πᾶσαν προφύλαξιν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς τηλεσκόπου (clairvoyant) καὶ ὅμως αὐτὸς μὲ ἀληθῶς κεκλεισμένους ὀφθαλμοὺς ὀνομάζει τὰ πρὸ αὐτοῦ ἀντικείμενα· γεγονὸς, ὅτι πατήρ, τέκνον, σύζυγος, ἀδελφὸς ἢ ἄλλος προσφιλὴς ἀποθνήσκει εἰς τὴν Ἀμερικήν, φερ' εἰπεῖν καὶ ὁ ἐν τῇ Εὐρώπῃ διαμένων συγγνὴς ἢ φίλος βλέπει ἐξαίφνης τὸ φάσμα του παρερχόμενον ἐνώπιόν του, ἢ καὶ ἀκούει τὴν φωνὴν αὐτοῦ· γεγονὸς τέλος, ὅτι ἡ Πυθία ἐκ Δελφῶν εἶδε τὶ ἐμαγείρευεν εἰς τὴν χύτραν του ὁ Κροῖσος εἰς τὰς Σάρδεις, γεγονός, ὅτι ὁ Σωκράτης ἠνωτίζετο τὸ «δαιμόνιον» καὶ γεγονός, ὅτι ἡ Ἰωάννα δ' Ἄρκ ἤκουσε φωνὰς ἐν τῷ δάσει, ἃς δὲν ἤκουεν ἄλλος τις.

Ὁ Ἐδμόνδος Γκάρνεϋ, θέλων νὰ διαπιστώσῃ διὰ τῶν ἀριθμῶν τὸ μέτρον τοῦ πιθανοῦ τῶν ἀληθῶν ἐμφανίσεων (ἃ; δέον ἐπ μελῶς νὰ διακρίνωμεν ἀπὸ τὰς ψευδεῖς) ἀπετάθη πρὸς τὸ δημόσιον ζητήσας νὰ τῷ ἀνακοινώσουν, ἐὰν κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη των ἔσχον πεῖραν φαντασιώσεώς τινος, καὶ αἱ ληφθεῖσαι ἀπαντήσεις ἀνῆλθον εἰς ἑξακισχιλίας. Τὴν ἐργασίαν τοῦ Γκάρνεϋ συνέχισεν ὁ καθηγητὴς Sidgwick, συλλέξας καὶ ταξινομήσας ἄλλας δεκαεπτάκις χιλίας ἀπαντήσεις παρὰ νέων ἐπίσης ὑγιῶς ἐχόντων τὸν ὀργανισμόν. Πρὸ τοσούτου ὄγκου μαρτυριῶν καὶ ἐπιβεβαιώσεων, ἐπισταμένως ἀνακριθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας, οἱ σοφοὶ ἑταῖροι ἠναγκάσθησαν νὰ καταλήξουν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἁπλῆ τύχη καὶ σύμπτωσις δὲν ἐξηγεῖ τὸ πρᾶγμα καὶ ὅτι, ἂν δύνασθε νὰ θραύσητε μίαν ράβδον ἐκ τῆς ὅλης δέσμης, τὴν ὅλην δέσμην ὅμως νὰ θραύσητε εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον. Τὰ ψυχικὰ φαινόμενα—ἔγραφε καὶ ὁ γνωστὸς ἀστρονόμος Φλαμμαριὼν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸν κλάδον τοῦτον ἀσχοληθεὶς καὶ περὶ τὰς 1100 παρομοίας περιπτώσεις παρὰ μαρτύρων ἀξιοπίστων συλλέξας, ὧν μόνον τὰς ἡμίσεις περίπου ἐταξινόμησε καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν ἑξακοσιοσελίδῳ σκγγραφῇ. Τὰ ψυχικὰ φαινόμενα συνολικῶς λαμβανόμενα τυγχάνουσιν ἀναμφισβήτητα. Ὅσον καὶ ἂν θελήσῃ τις νὰ τὰ περικόψῃ ἀπομένει πάντοτε ἀπόθεμα μέγα ἀληθείας. Καὶ ὡς περὶ τῶν ἀστέρων προκειμένου, ἕκαστος μὲν κεχωρισμένως διορώμενος, ἀπομένει εἰς τὸν γυμνὸν ὀφθαλμὸν σχεδὸν ἀμφίβολος καὶ ἀδιόρατος ἀλλὰ μετὰ τῶν συντρόφων του θεωρούμενος, παρουσιάζει θέαμα ἔκπαγλον εἰς τὰ ὄμματά μας, οὕτω καὶ αἱ περὶ τηλεπαθειῶν καὶ τηλαισθησιῶν διηγήσεις, μεμονωμέναι μέν, ἴσως διεγείρουν ἀμφιβολίαν τινά, ἀλλ' ἡνωμέναι προσκτῶνται δύναμιν, εἰς ἣν ὑποκύπτει καὶ ἡ πλέον πείσμων διάνοια.

Κατόπιν τῶν κατηγορηματικωτάτων τούτων διαβεβαιώσεων, δι' ἃς ἄνδρες σοφοὶ ἐδαπάνησαν πλεῖστα ἔτη τῆς ζωῆς των, ἡμεῖς οἱ ἀκατάρτιστοι, οἱ μηδὲ τοσαῦτα λεπτὰ δαπανήσαντες, δὲν δικαιούμεθα ἀσυζητητεὶ νὰ τὰ ἀρνηθῶμεν. «Καὶ ποῦ θὰ κατηντῶμεν, ἔλεγεν ὁ Arago, ἐὰν ἀνελαμβάνομεν νὰ ἀρνώμεθα πᾶν ὅ,τι δὲν ἐννοοῦμεν;» Τὰ γεγονότα ταῦτα ὑφίστανται. Σποραδικῶς μὲν ἐντεῦθεν καὶ φαινόμενα ἀπεκλήθησαν· ὑφίστανται ὅμως. Ἀλλ' ἂν τῷ ὄντι ὑφίστανται, πῶς ὑφίστανται; Τίνες μυστηριώδεις λόγοι εὐθύνονται ἐπὶ τῇ γενέσει των; Τίνα τὰ ποιητικὰ καὶ ἀναγκαστικὰ αἴτιά των; Ἡμεῖς ἔτι ἀγνοοῦμεν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑταιρεία δὲν γνωρίζει πολὺ περισσότερα. Τὸ μόνον θεμελιῶδες καὶ προκαταρκτικὸν συμπέρασμά της εἶνε ὅτι τὸ ἀνθρώπινον «Ἐγὼ» ἐμπεριπλέκει ἀβύσσους ἀπροσπελάστους καὶ ἀκαταμετρήτους, καὶ ὅτι ἡ προσωπικότης μας εἶνε πολλῷ μᾶλλον εὐρυτέρα τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἐν τῷ παρόντι ἀναφαινομένων καὶ δρωσῶν ἱκανοτήτων.

Ἄλλοι ἀνεκμετάλλευτοι ὑπνώττουσιν ἐν ἡμῖν θησαυροί, ἕτοιμοι ἅμα τῇ ἐξεγέρσει των νὰ δημιουργήσουν νέαν ζωήν, μηδὲν ἔχουσαν κοινὸν πρὸς τοὺς περιορισμοὺς τῆς ὕλης.

Κάτωθεν καὶ ὑπὸ τὴν φλιὰν τοῦ ἐνσυνειδήτου ὑπάρχει τὸ ὑποσυνείδητον (sub-liminal) μυστικὸς παραγωγεὺς τῶν ὑπερκανονικῶν τούτων πράξεων, τῶν αὐτομάτως καὶ παρὰ τὴν ἡμετέραν θέλησιν καὶ γνῶσιν ἐκδηλουμένων, ἀφανὴς συλλήπτωρ εἰκόνων ἐναργεστάτων, ἃς οὐ μόνον εἰς τὰ ἔξω, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλον νοῦν ὑποσυνείδητον δύναται νὰ ἐξαποστείλῃ, γεννῶν οὕτω τὰς αὐθυποβολὰς καὶ ὑποβολάς. Καθὼς δηλαδὴ (ἐξηγεῖ διὰ παραδείγμαος ὁ Myers) ἡ ἐν τῷ ὠκεανῷ νῆσος δεικνύει μὲν τὸ ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων προβάλλον μέρος της, πλὴν τὸ πλατύτερον καὶ ριζικώτερον κρύπτει ὑπὸ τὰ νερά, συνεχομένη ἀκριβῶς δι' αὐτοῦ ἀνεκριζώτως μετὰ τῶν βυθῶν τοῦ πόντου καὶ αὐτὸ ἔχουσα θεμέλιον ἀραγέστατον, οὕτω καὶ ἡ προσωπικότης μας, ὅ,τι ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ δεικνύει, εἶναι μόνον ἓν μέρος τῶν πολυπλόκων αὐτῆς ἐνεργειῶν, ἐνῷ σπουδαιότεραι κάτωθεν τούτων κρύπτονται, συνάπτουσαι τὴν ζωήν μας μὲ τὴν Πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ τίς οἶδε τίνας ἐκπλήξεις ἐπιφυλάσσουσαι δι' ἡμᾶς εἰς τὸ μέλλον. Τοῦτο εἶνε τὸ μόνον πόρισμα τῆς Ἑταιρείας, πόρισμα, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, γενικώτατον. Ἄλλαι λεπτομερέστεραι ἐξηγήσεις δὲν φέρουν τὴν συνο-

λικὴν ὑποστήριξιν τῶν μελῶν της. Ἡ πρόσφατος λ.χ. ἐφεύρεσις τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου παρέσχεν εἴς τινας τὸ ἐνδόσιμον νὰ ἐξηγήσουν διὰ παρομοίου τρόπου καὶ τὰ τηλαισθητικὰ φαινόμενα. Ἕκαστος ἐγκέφαλος, εἶπαν, σχηματίζει ἐγκεφαλικὰ κύματα, ἅτινα κυματοειδῶς διαπλατυνόμενα καταντοῦν εἰς ἐγκέφαλον ἄλλον. Καλόν μάλιστα νὰ σημειωθῇ, ὅτι θεωρία τοιαύτη δὲν ἦτο ἐντελῶς ξένη καὶ πρὸ τῆς τοῦ ἀσυρμάτου ἐφευρέσεως, διότι ἤδη ὁ Ὠριγένης ἐλάλησε περὶ «αὐγοειδοῦς σώματος τῆς ψυχῆς» ἐξακοντίζοντος τὰς ἑαυτοῦ αὐγὰς εἰς ψυχὰς ἄλλας καὶ τὰ φαντάσματα παράγοντος. Ἀλλ' ὡς ἤδη παρετήρησεν ὁ Μπάρρετ, τὰ πνευματικὰ φαινόμενα δὲν ἐξηγοῦνται διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν ὑλικῶν. Ἐὰν ἡ περὶ ἐγκεφαλικῶν κυμάτων θεωρία ἦτο ἀληθής, ἔπρεπε τὰ κύματα ταῦτα νὰ ἐφάπτωνται καὶ πολλῶν ἄλλων ἐγκεφάλων, ἀφοῦ τοσοῦτον πρόκειται νὰ διατρέξουν διάστημα μέχρις οὗ καταντήσουν εἰς τὸν ὁριστικόν των δέκτην· θὰ ἐχρειάζετο δὲ καὶ μεγάλη παρὰ τοῦ ἐξαποστέλλοντος νοῦ προσπάθεια πρὸς ὑπερπήδησιν ἀποστάσεως τοσαύτης, ἐνῷ εἰς τὴν τηλεπάθειαν συμβαίνει ὅλως τὸ ἀντίθετον.

Καίτοι ἐν τούτοις πᾶσα ἡ πολυσχιδὴς ἐργασία τῆς Ψυχικῆς Ἑταιρείας εἶνε ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως ἐνδιαφέρουσα, ὡς ἀνυψοῦσα πρὸ τῆς ἐκτιμήσεώς μας τὴν ψυχήν, πρὸ πάντων ὅμως καὶ εἰδικῶς θίγουν τὸ θέμα μας τὰ περὶ φαντασμάτων κεφάλαιά της.

Ὑπάρχουν τῷ ὄντι φαντάσματα; Ἐπισκέπτονται οἱ κάτοικοι τῶν μετακοσμίων, μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀναχώρησίν των, καὶ πάλιν τὸν πλανήτην μας; Διότι, ἐὰν φαντάσματα πραγματικῶς ἐθεάθησαν καὶ ἐὰν τὰ φαντάσματα ταῦτα εἶνε ἀναμφιλέκτως οἱ ἀφ' ἡμῶν διὰ τοῦ θανάτου ἀπελθόντες, ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας τὴν στερεωτέραν, ἁπτωτέραν καὶ κατηγορηματικωτέραν περὶ ἐπιβιώσεως ἀπόδειξιν, οὐδ' εἶνε ἀνάγκη ν' ἀνατρέχωμεν εἰς ἄλλα πειστήρια μεταφυσικά, ἐθνολογικὰ καὶ θεολογικά. Τὸ «φαντασίαν τινὶ γίνεσθαι περὶ τοῦ τεθνηκότος ὡς ζῶντος (ἔγραφεν ὁ Ὠριγένης κατὰ τοῦ Κέλσου, ὑποστηρίζοντος ὅτι «μυρίοις ἤδη συμβέβηκε τὸ πεφαντασιῶσθαι») κατασκευαστικόν ἐστι ἀναγκαίου δόγματος, ὡς ἄρα ἡ ψυχὴ ὑφέστηκε τῶν ἀποθανόντων, καὶ οὐ μάτην πεπίστευκε περὶ τῆς ἀθανασίας αὐτῆς ἢ κἂν τῆς διαμονῆς ὁ τοῦτο τὸ δόγμα [τὸ περὶ φαντασμάτων δηλαδὴ] ἀνειληφώς».

Ἀφ' ἑτέρου ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνί του ποιεῖται λόγον περὶ βαρειῶν καὶ γεωδῶν ψυχῶν περὶ τὰ μνήματα καὶ τοὺς τάφους κιλυνδουμένων. Ὁ δέ Λουκιανὸς ἐν τῷ Φιλοψευδεῖ του λαλεῖ περὶ φοβεροῦ καὶ ταραχώδους φάσματος, ὅπερ περιγράφει ὡς αὐχμηρὸν καὶ μελάντερον ζόφου, ὑπὸ Ἀριγνώτου τοῦ Πυθαγορικοῦ ἐκδιωχθὲν ἐκ στοιχειωμένου οἴκου τῆς Κορίνθου. Ἕνα δὲ πρὸ τοῦ Λουκιανοῦ αἰῶνα, Πλίνιος ὁ νεώτερος παρομοίαν διηγεῖται ἱστορίαν ἐν ἐπιστολῇ του πρὸς τὸν φίλον του Σοῦραν, περὶ οἰκίας ἐν Ἀθήναις δεχομένης τὴν ἐπίσκεψιν ρυπαροῦ, γηραιοῦ καὶ κατεσκληκότος φάσματος. Τὴν οἰκίαν χάριν ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης ἠγόρασεν ἀντὶ εὐτελεστάτης τιμῆς ὁ φιλόσοφος Ἀθηνόδωρος, παρακολουθήσας δὲ τὸ φάσμα εἰς τὴν αὐλὴν καὶ σκάψας ἐκεῖ ὅπου ἐκρύβη, ἐξέχωσε σκελετὸν ἁλυσίδετον οὔπω τυχόντα θανῆς. Τοῦτον τὴν ἐπαύριον ἔθαψε μετὰ δεήσεων ἐξιλαστηρίων, καὶ οὕτως οὐδέποτε πλέον ἐφάνη τὸ φάσμα! Παρατρέχοντες διηγήματα ἀρχαιότερα, κατερχόμεθα εἰς τὰ πρακτικὰ καὶ πάλιν τῆς Ἀγγλικῆς Ψυχικῆς Ἑταιρείας καὶ σταχυολογοῦμεν δύο - τρία ἐντεῦθεν. Ὁ J. W. Graham, διευθυντὴς τοῦ ἐν Μάντσεστερ Δαλτονείου Σωματείου, μᾶς ἐπληροφόρησεν, ὅτι ἡ Δὶς Μόρτωνος, κόρη λίαν ἐγγράμματος καὶ ἄφοβος, ἐπὶ μακρὸν ἐδέχετο τὰς ἐπισκέψεις τοῦ φάσματος τῆς χήρας Σ. ὅπερ καὶ εἰς ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας ἐφάνη; τὴν δὲ ὅλην ὑπόθεσιν ἐξήτασε καὶ διεπίστωσε καὶ ὁ Myers, ὁ καὶ καταχωρήσας αὐτὴν εἰς τὸν 8ον τόμον τῶν πρακτικῶν. Ἄλλο παρόμοιον φάσμα ἐν ἐπαύλει τῆς μέσης Ἀγγλίας καθ' οὗ μάλιστα καὶ ἀξιωματικὸς ἐπυροβόλησεν, ἄνευ ἀποτελέσματος, μετέβη νὰ ἐξετάσῃ ὁ Μπάρρετ· καὶ αὐτὸς μὲν δὲν τὸ εἶδεν, ἀλλ' ἡ ψυχικὴ ταραχὴ τινῶν ἐκ τῶν ἐκεῖ ἦτο τοιαύτη, ὥστε οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπῆρχε περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων των. Ἵνα μὴ πολλαπλασιάζωμεν τὰ παραδείγματα, προσθέτομεν καὶ ἐκ τῆς Ἀγ. Γραφῆς τὸ φάντασμα, ὅπερ εἶδεν Ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανίτης ἐν τῇ νυκτὶ καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν φόβος καὶ συνεσείσθησαν τὰ ὀστᾶ του καὶ ἔφριξαν αἱ τρίχες καὶ αἱ σάρκες του: «Φόβῳ δὲ καὶ ἤχῳ νυκτερινῷ ἐπιπίπτων φόβος ἐπ' ἀνθρώπους, φρίκη μοι συνήντησε καὶ τρόμος, καὶ μεγάλως μου τὰ ὀστᾶ διέσεισε, καὶ πνεῦνα ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπῆλθεν, ἔφριξαν δέ μου τρίχες καὶ σάρκες. Ἀνέστην καὶ οὐκ ἀπέγνων· εἶδον καὶ οὐκ ἦν μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ αὔραν καὶ φωνὴν ἤκουον: τί γάρ; μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς ἐναντίον τοῦ Κυρίου;».

Ἡ διήγησις, ὡς παρατίθεται, εἶναι τόσον φυσικὴ καὶ ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως ἄμεμπτος, ὥστε θὰ ἠδίκει τις τὸ ἱερὸν κείμενον. ἐὰν τὴν ἔθετεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ διήγησις περὶ τῆς ἐγγαστριμύθου τῆς Ἀενδώρ, τῆς διὰ τῆς δῆθεν μετακλήσεως τοῦ πνεύματος τοῦ Σαμουὴλ ἐξαπατησάσης τὸν Σαούλ.

Φαντάσματα λοιπὸν ὑπάρχουν· μὴ ἀμφιβάλλομεν περὶ τούτου. Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ὑπάρχουν;

πῶς γίνονται ; Ἀκριβῶς ἐδῶ ἔγκειται ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος. Ἐδῶ θραύονται ἀνελπίστως αἱ ἀξιώσεις τῶν πνευματιστῶν. Τὸ φάντασμα ὑφίσταται *ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ φανταζομένου*; εἶναι πλάσμα τοῦ ἐγρηγορότος ἐνσυνειδήτου ἢ τοῦ ὑποσυνειδήτου, τοῦ ἰδίους κόσμους ἐξ' ἑαυτοῦ ἀναπλάττοντος; Ἔχει ὕπαρξιν ἐξωτερικὴν, ὕπαρξιν ἀνεξάρτητον τοῦ βλέποντος; Εἶναι προβολὴ τοῦ νοῦ, φαντασίωσις, ὑποκειμενικόν τι, ἐστερημένον ἀντικειμενικότητος; Εἶναι ψευδαίσθησις; Μήπως ἀναπαριστᾶ τὴν εἰκόνα τοῦ νεκροῦ, ὡς ὁ καθρέπτης ἀναπαριστᾶ πραγματικῶς τὴν μορφὴν τοῦ καθρεπτιζομένου, χωρὶς ὅμως ἡ τοιαύτη ἀντανάκλασις νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ καθρεπτιζόμενος καὶ χωρὶς νὰ προέρχηται τὸ φάντασμα ἀπὸ τοῦ κόσμου τῶν νεκρῶν; Ἀλλὰ πάλιν πῶς γίνεται ἡ ἀναπαράστασις αὕτη, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἡ πραγματικότης; Πάντα ταῦτα εἶναι ζητήματα, τὰ ὁποῖα εἰσέτι δὲν ἔλυσαν ὁριστικῶς αἱ ψυχολογικαὶ Ἑταιρεῖαι. Ἐν τούτοις ὁλονὲν βαδίζομεν πρὸς τὴν διευκρίνισιν αὐτῶν.

Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

Ο ΙΟΥΔΑΣ ΠΩΛΩΝ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΚΑΙ ΘΕΟΝ ΤΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Εἶπες πῶς, ὅτι τάχατες ἐγὼ
Ἄλλην ἀγάπην ἔχω στὴ καρδιά μου
Κι' ὅτι μισεῖς ἐμένα τὸ φτωχό
Ποὺ σὲ λατρεύω σὰν τὴν Παναγιά μου;

Κάποια στενὴ κι' ἀχώριστή σου φίλη
Αὐτὸ μοῦ τὤπε, μάθε το, κι' Ἐσύ,
Πλὴν κορτερῶ τὰ ῥόδινά σου χείλη
Νὰ μοῦ τὸ ποῦν ἀγάπη μου χρυσῆ.

Αὐτὴ θὰ κρύβῃ κάτι στὴ καρδιά της
Θάνε ζηλιάρα, φαίνεται, πολὺ
Καὶ νὰ μὲ φέρῃ θέλει στὰ νερά της
Ὄντας μὲ τέτοιο τρόπο μοῦ μιλῆ.

Θέλει νὰ σπείρῃ μίση μεταξύ μας
Ἐσὺ τὸ ξέρεις πόσο σ' ἀγαπῶ·
Πότε θὰ πᾶμ' ἐκεῖ στὴν ἐξοχή μας;
Ἔχω λογάκια τόσα νὰ σοῦ πῶ.

Π. Α. Κυπριάνης.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΟΣ

Μιὰ 'μέρα ποῦ ἔπλεκα στεφάνια
ἀπὸ δροσάτα ῥόδα θαλερὰ
βρῆκα τὸν ἔρωτα 'κεῖ μέσα
καὶ τὸν πιάνω ἀπ' τὰ δύο του
τὰ φτερά.....

Μέσα στὸ κρασὶ τόνε βουτάω
νὰ πιῇ καὶ 'κειὸς καὶ νὰ εὐφρανθῇ
κι' ἀφοῦ τὸ χόρτασε ὁ καϋμένος
ἤπια τὸ λίγο π' ἄφησε κρασί.

Τὶ συφορά!! ποῦ ἔπαθα ἀπὸ τότε
ποτέ μου δὲν ἔλαβα ἡσυχιὰ
ἀπὸ 'κεῖνο, τὸ φτερούγισμα ποῦ κάνουν

στὴ καρδιά μου τὰ δύο του τὰ
φτερά!!.

Ζάκυνθος.

Ἄγγελος Σαλούτσης.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Ρεύματα ἀέρος

Λάβετε ἐν κηρίον κλειδοκυμβάλου ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶνε προσηρμωσμένη μικρὰ πλάξ, ὅπως φαίνεται ἐν τῇ εἰκόνι ἡμῶν. Ἐλλείψει τοιούτου ἀρκεῖ ἐνώπιον τυχόντος κηρίου νὰ κρατήσετε

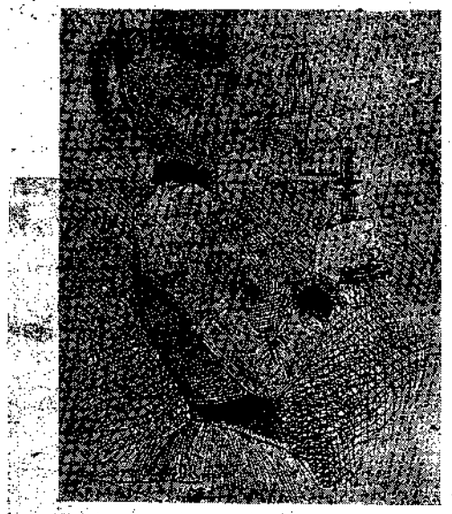

διὰ τοῦ στόματός σας δυνατὰ ἐπὶ τοῦ κηρίου τοῦτο δὲν θὰ σβεσθῇ ποσῶς. Θὰ συμβῇ ὅμως ἄλλο τι περίεργον φαινόμενον. Ἡ φλὸξ θὰ λάβῃ κατεύθυνσιν πρὸς τὸ χαρτίον, κλίνουσα ἐκεῖ ὁπόθεν φυσᾶτε, ὡσεὶ νὰ ἐδέχθη ρεῦμα ἀέρος ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους.

Ἡ ἐξήγησις εἶνε λίαν εὔκολος. Ἡ ἀναπνοή σας κτυπῶσα τὸ χαρτόνιον ἐπαναστρέφεται καθ' ὑμῶν μετ' ἀρκετῆς δυνάμεως, σχηματίζουσα στιγμιαίως ρεῦμα ἀέρος, ἀναπηδόντος ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ χαρτίνιου καὶ συμπαρατύρον-τος ἀρκετὴν ποσότητα ἀέρος ἐκ τοῦ εὑρισκομένου πέριξ τῆς φλογός· αὕτη δὲ οὖσα αἴφνης ἐν μέσῳ ρεύματος φυσικὰ λαμβάνει τὴν κατεύθυνσιν τούτου, ἐφ' οὗ τὸ περίεργον ἀποτέλεσμα τοῦ πειράματός μας.

* * *

Η ΖΩΗ ΜΑΣ

Πλάνη παντοῦ ἀκούγεται, σκληρὰ πραγματικότης
καὶ κυβερνᾶ βασίλισσα, τοῦ κόσμου ἡ Ματαιότης
ὅπου τριγύρω της σκορπᾶ, τὴν τρομερὰ ἀλήθεια
ἀφίνουσ' ἴχνη μιᾶς ζωῆς, σὲ συντριμμένα ἐρείπια.
Πλάνος ὁ κόσμος γέννημα, μιᾶς ἰδιοτροπίας
τοῦ Πλάστου στερνοπαίγνιδο, μεγάλης κωμῳδίας
ὁποῦ ὁ χάρος κυβερνᾶ μὲ τὸ σκληρὸ δρεπάνι
φρικτὸ μυστήριο ποῦ σιγά, διαβαίνει ἀπάνω ἡ πλάνη,
ἀφίνουσα στὰ ὄνειρα τὰ γλυκοπερασμένα
φωλιὲς ἀμέτρητες σκορπιῶν, σὲ κόκκαλα φθαρμένα.
Λυγμοὶ καὶ πόνοι ἀτέλειωτοι, μεγάλης δυστυχίας
ἀρχή, καὶ τέλος, μιᾶς φρικτῆς τοῦ βίου τραγῳδίας
ὕψος δυσκολανάβατο, στὸ σκότος στοιχειομένο
παιγνίδι αἰώνιο ἀτέλειωτο, πολυβασανισμένο!!

Ζάκυνθος ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΣΗΣ

ΔΥΟ ΔΑΚΡΥΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ

Θρηνεῖ ἡ Πατρίδα μας γιὰ σᾶς, κάθε καρδιὰ πονάει
ἡ Δόξα αἱματοπότιστη' τοὺς τάφους σας κυττάει
καὶ καμαρώνει ταῖς ἀνδρειὲς ποῦνε βαθειὰ θαμμένες
καὶ κλαίει καρδιὲς ποῦ ἀπέμειναν στὸ κόσμο ἐρημωμένες
Τί θέλετε ἡ Δόξα νὰ σᾶς 'πῇ καὶ πῶς νὰ πρωτιαρχήσῃ!!
τὲς τιμημένες σας πληγὲς τ' μὲ τί νὰ τὲς στολίσῃ
μὲ Δάφνες ;;...μὲ Βαγιόκλαδα ;; .μὲ τῆς μυρτιᾶς τὰ κ λη
μὲ ὅ,τι ὑπάρχει ἀφάνταστο ;;. λίγο δὲ νἄναι πάλι...
Καὶ τί τραγοῦδι θὲ νὰ 'βρῇ γιὰ νὰ σᾶς τὸ τονίσῃ
καὶ τί στεφάνι ἀτίμητο- στὸ τάφο σας θ' ἀφήσῃ
Ἀφοῦ μὲ ὅ,τι καὶ ἂν φτιαστῇ, ἀτέριαστο στεφάνι
οὲ τέτοια ἀσύγκριτη ἀνδρεία οὔτε καὶ αὐτὸ δὲν φτάνει ;
Σᾶς ἔθρεψε ἡ περίφανη Δαφνοστεμμένη Ἑλλάδα
σᾶς στόλισε ἡ Δόξα της, μ' ὅλη της τὴ λαμπράδα
Ἀνδρειωμένοι ἐτρέξατε, στὴ κάθε σκλάβα χώρα,
ἐσπείρατε τὴ λευθεριὰ, ποῦ θὰ βλ στήσῃ τώρα
καὶ ἀντὶ ἡ Νίκη νὰ θρηνῇ, νὰ κλαίῃ τὸ θάνατό σας
σᾶς ψάλλει ἀθάνατη ζωή. ποῦ ἐδώστε στὸ χαϊμό σας.

Ὦ!! νειάτα δροσοστόλουστα !!.,ὁποῦ σὰς τρώει τὸ χῶμα
τί νὰ σᾶς 'πῇ, κάθε θνητὸ καὶ πικραμένο στόμα
Ἡ Κρέσνα καὶ τὰ Γρεβενὰ δάκρυα γιὰ σᾶς σκορποῦνε
Σόροβιτς, Σαραντάπορο, Μπιζάνι σᾶς θρηνοῦνε
καὶ ἀντιλαλοῦν στὴ Τσουμαγιὰ, στὴ Γιανιτσὰ, τὸ [θρῆνο
καὶ ἀναστενάζει τὸ Κιλκὶς καὶ κλαίει μαζὺ καὶ 'κεῖνο...

Ἡ λαγκαδιὲς, ἡ ρεματιὲς, κάμποι, βουνὰ καὶ βράχοι
ἡ κάθε μὰ αἱματόβρεχτη, κατακαϊμένη ράχη
ρίχνουνε μαῦρο μουγκριτὸ, καὶ μὲ τὸ μουγκριτό τους
τὴ λύπη τους ἐκφράζουνε, τὸ πόνο, τὸ καϋμό τους
Καὶ τὰ χορτάρια ποῦ ἔπεσαν, τ' ἀτίμητα κορμιά σας
καὶ ἀκούσανε τὸν ὕστερο παλμὸ ἀπ' τὴ καρδιά σας
Ἀμάραντα ἀπ' τὸ αἱμά σας ποῦ ἔσταξε θὰ γένουν
καὶ μυρολόϊ ἀξέχαστο, γιὰ σᾶς καὶ κηλὰ θὰ μένουν...
Περήφανη ἡ Γαλάζια μας, στὸ χῶμα σας ἁπλώνει
τ' ἀνδρειωμένα σας κορμιὰ στὸν ἴσκιο της μαζώνει,
γιὰ νὰ θερμάνῃ τὴ πολλὴ τοῦ τάφου σας κρυάδα
μὲ ἕνα φιλὶ ἀτέλειωτο ποῦ σᾶς τὸ στέρνει ἡ Ἑλλάδα.

Τί θέλτε ἐσεῖς Βαγιόκλαδα, καὶ Δάφνες, νὰ σκορπίσῃ
ἡ Δόξα,. . καὶ ὁλόφλογα τραγούδια νὰ τονίσῃ,
τί θέλτε σεῖ; σιχώριο... νὰ βγάλῃ κάθε στόμα
ἀφοῦ σᾶς ἔβαλε ὁ Χριστός, στὸ πλειὸ καλό του δῶμα ;;
Ὦ!! λεβεντιὲς μου ἀθάνατες!! μὲ τὸ σκληρὸ χαϊμό σας
ὁ φλογερὸς ὁ πόθος σας, καὶ τὸ τρανὸ ὄνειρό σας
ἄνοιξε διάπλατα φτερὰ 'πῆγε στὴ σκλάβα χώρα
ἔδωσε σ' ὅλους 'λευθεριά, ποῦ θὰ χαροῦνε τώρα
καὶ μὲ τὸ αἷμα ποῦ ἔσταξε ἀπ' τὴ λαβωματιά σα:
εἰς τὴ καρδιά μας 'γράψαμε τ' ἄσβυστα ὀνόματά σας.
Αἰωνία νἄναι ἡ μνήμη σας, καὶ μυριοξεσμένη
ἀξέχαστη μὲς στὴ καρδιὰ τοῦ καθενοῦ ἂς μένῃ,
ἡ ἀτρόμητη παλληκαριά, τὰ σιδερένια στήθεια
τὸ προαιώνιο ὄνειρο 'ποῦ ἐκάματε ἀλήθεια
κ' ἡ χῶρες τοῦ 'Αλεξάνδρου μας μὲ τὴν 'Ελλάδα ἀντάμα
χύνουν γιὰ σᾶς τρανὰ παιδιὰ τὸ πλειὸ πικρό τους κλάμμα.

Ζάκυνθος ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΣΗΣ

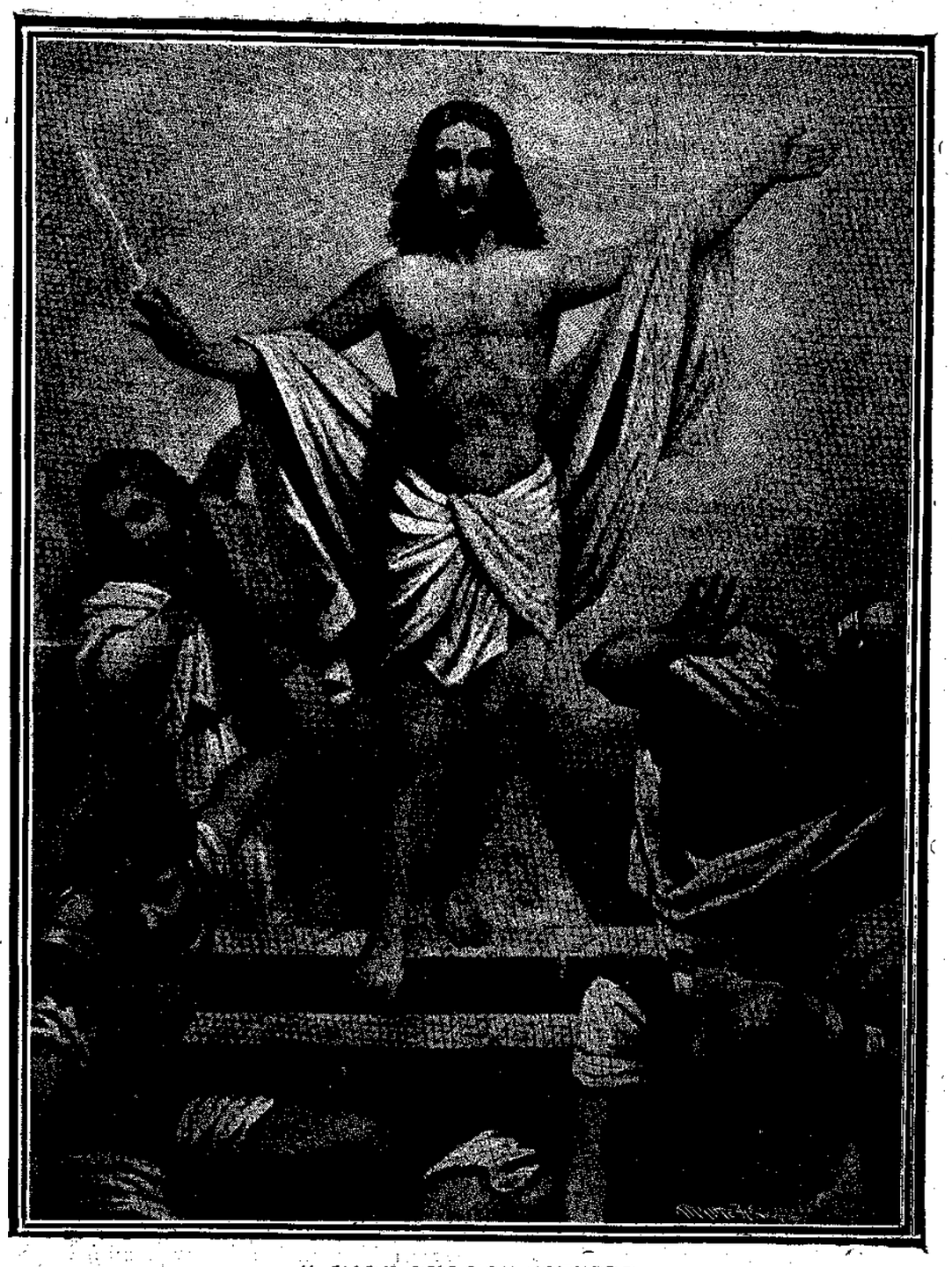

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ✻ ✻ ✻

✻ ✻ ✻ ΕΙΣ ΤΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΔΑΒΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐν **Davos** ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Δεκεμβρίου μέχρι Μαρτίου τελοῦνται διάφορα **Sports** εἰς τὴν **Patinoire** (χῶρος ἐκτενὴς ὁλισθηρὸς) καὶ εἰς τὰ πέριξ βουνά, ὑψίστανται δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀθλητικοὶ σύλλογοι **(Clubs)**. Ἀξιοθέατα πρὸς ἐκδρομὴν μέρη εἶνε τὸ **Clavadel, Fluelle, Cascad**, ἡ λίμνη τοῦ **Davos Dort**, ἥτις τὸν χειμῶνα πήγνυται εἰς πάχος ἑνὸς μέτρου, ὁ δὲ πάγος κοπτόμενος τὸ θέρος εἰς τεμάχια μεταφέρεται πρὸς χρῆσιν.

Ἐν **Davos** ἡ ἡμερησία πληρωμὴ ποικίλλει ἀπὸ 8 — 10 φρ, διὰ τὰ ξενοδοχεῖα καὶ οἰκοτροφεῖα, καὶ 10 μέχρι 20 διὰ τὰ σανατόρια· περιλαμβάνεται δὲ εἰς ταῦτα ἡ τροφή, ἡ κατοικία, ὁ φωτισμὸς, ἡ θέρμανσις καὶ ἡ ἰατρικὴ ἐπίβλεψις. Ἕκαστος δὲ τῶν ἀσθενῶν πληρώνει ὑποχρεωτικῶς 25 λεπτὰ τοῦ φρ. καθ' ἑκάστην διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν καὶ τῆς μουσικῆς. Ἐκεῖ ὑπάρχει καλῶς ὠργανωμένη ἀστυνομία ὑγιεινῆς, ἥτις δι' εἰδικῶν διατάξεων καὶ τοιχοκολήσεων εἰς ὅλα τὰ μέρη ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἀσθενεῖς νὰ πτύωσι καθ' ὁδὸν καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ μέρη τῆς διαμονῆς αὐτῶν, τιμωρεῖ δὲ τοὺς παραβάτας διὰ προστίμου μέχρι 50 φρ. Ἕνεκα δὲ τούτου οἱ ἀσθενεῖς εἶναι ἐφωδιασμένοι διὰ πτυαλοδόχων ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῶν, εἰς ἣν καὶ πτύουσιν ἐξάγοντες αὐτὴν ἑκάστοτε.

Ἡ διοικητικὴ διεύθυνσις καὶ ἐποπτεία τοῦ **Davos** εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς ἐπιτροπὴν ἐδρεύουσαν εἰς **Kurverein** τοῦ **Grisous**, ὅπερ εἶναι ἀνατολικὸν καντόνιον τῆς Ζυρίχης. Εὐθηνὸν σανατόριον εἶναι τὸ **Beau-Site**, ἐκ δὲ τῶν ξενοδοχείων τὰ **Hôtel-Pension Strella. Hôtel Rose, Keizer Hoff, Hôtel Bnol**· ἀριστοκρατικὰ δὲν εἶναι τὰ **Garnd Hotel Curhaus Davos, Grand Hotel Belvedere (solaria).** Ἐκ δὲ τῶν εἰδικῶν σανατορίων τὰ μᾶλλον πεφημισμένα εἶναι τοῦ ἰατροῦ **Turdan** (12 φρ. ἡμερησίως, μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως), τὸ τοῦ ἰατροῦ **Carol Dsnneger**, τοῦ ἰατροῦ **Phillip Neves Sanatorium Davos Dorf** (10 φρ. ἄνευ ἰατρικῆς περιθάλψεως), καὶ τὸ **Schatzalp Sanatorium.**

Τὸ σανατόριον τοῦτο ἐκ τῶν περιφημοτέρων ὂν κεῖται ἐπὶ ὀροπεδίου ἡλιολούστου καὶ ὑπηνέμου ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ **Schatzalp**, τριακόσια μέτρα ὑπεράνω τοῦ **Davos**, ὅπερ εἴπομεν ὅτι εὑρίσκεται 1560 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἐνταῦθα ἀνέρχεταί τις διὰ συρμοῦ **(Funiculaire)** ἐπὶ πληρωμῇ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως φρ. μετ' ἐπιστροφῆς. Ἄποψις θαυμασία, περίπατοι ἀνὰ τὰ δάση ἔξοχοι, διαμονὴ ἡμερησίως 15,20 φρ. συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως.

Ποῦ ὀφείλονται αἱ ἐπὶ τῶν ἀρρώστων θεραπευτικαὶ ἰδιότητες τῶν σανατορίων; Ὑπῆρξεν ἐποχή, καθ' ἣν ὑπερβολικὴ σημασία ἐδίδετο εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως, ἐφ' ὅσον ἀνέρχεταί τις εἰς τὰ ὕψη. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἐγένετο παραδεκτὸν, ὅτι ἡ καθαριότης τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος κατέχει τὴν μείζονα σπουδαιότητα μεταξὺ πάντων τῶν παραγόντων. Ἐπὶ τῶν ὀρέων ἰδίᾳ οἱ ἄρρωστοι εὑρίσκουσι τὸν ἀέρα, ὃν δὲν ἀναπνέουσιν εἰς τὰς πόλεις· ὥστε δικαίως ἐλπίζουσι νὰ καρποθῶσι τὰ εὐάρεστα ἀποτελέσματα ἐκ τῆς διαμονῆς των εἰς ὑψηλοὺς σταθμοὺς καὶ μακρὰν τῶν χαμηλῶν τοποθεσιῶν, τῶν πολυπληθῶν κέντρων εἰς ἃ ὁ πολιτισμὸς ἐτοποθέτησε τὰ πολυώνυμα ἐνδιαιτήματα καὶ νοσηλευτήρια τῶν ἀσθενῶν. Ἀφ' ἑτέρου εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ διοξείδιον τοῦ ἀνθρακος (τὸ κοινῶς λεγόμενον ἀνθρακικὸν ὀξὺ) εὑρίσκεται ὡς εἰδικῶς βαρύτερον τοῦ ἀέρος, εἰς ἀνωτέρας ἀναλογίας εἰς τὰς μεγαλουπόλεις. Ἐφ' ὅσον δὲ ἀνερχόμεθα ὑψηλά, τὸ δηλητήριον τοῦτο ἐλαττοῦται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, εἰς δὲ τὰ ὑψηλὰ βουνὰ εὑρίσκομεν ἀέρα μόλις ἐνέχοντα ἴχνη αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ πᾶσα δόσις ὀξυγόνου ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος καὶ τἀνάπαλιν, ἕπεται, ὅτι εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα ἡ ἀναπνοὴ καθίσταται ἀξιοσημειώτως ζωηροτέρα καὶ ἡ ὀξυγόνωσις τοῦ αἵματος ἐντελεστέρα. Ἐντεῦθεν συμπεραίνομεν ὁποῖα πλεονεκτήματα παρέχουσιν οἱ ὅροι οὗτοι εἰς τοὺς πάσχοντας ἐκ πνευμονικῆς ἢ κυκλοφορικῆς διαταραχῆς, ἥτις προβάλλει κώ-

λυμα εἰς τὴν καλὴν αἱματωσιν. Ἕνεκα τῆς καλῆς ὀξυγονώσεως αἱ εἰσπνοαὶ τοῦ ἀέρος γίνονται οὐ μόνον συχνότεραι, ἀλλὰ καὶ βαθύτεραι καὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὡς ἀποτέλεσμα δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τοῦτο τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θώρακος.

Εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων, ἑπομένως καὶ εἰς τὰ σανατόρια εὑρίσκεται ἐν μεγάλῃ ἀναλογίᾳ ἕτερον στοιχεῖον εὐεργετικόν, τὸ ὄζον, ὀφεῖλον τὴν ἐπὶ τῶν μικροβίων καταστρεπτικήν του ἰδιότητα εἰς τὴν ὀξειδοτικήν του δύναμιν. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι τὰ ὄζον οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ὀξυγόνον συμπεπυκνωμένον ἔχον ἐνεργείας ἰσχυροτέρας τοῦ κοινοῦ ὀξυγόνου, τὰς ὁποίας ἀποκτᾷ ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἠλεκτρικῶν σπινθήρων, οἵτινες εἶνε ἄφθονοι εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαίρας. Εἰς τοῦτο ὀφείλεται τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο τῆς ἀναψυχῆς καὶ διεγέρσεως, ὅπερ αἰσθανόμεθα τὴν πρωΐαν εἰς τὰ δάση καὶ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης. Διὰ τῆς ἀποκαθάρσεως λοιπὸν τῆς ἀτμοσφαίρας ἀπὸ τῶν νοσηρῶν στοιχείων τὸ ὄζον καθίσταται πηγὴ ἐξυγιάνσεως, ἐνῷ διὰ τῆς ἐλλείψεως αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς μεγάλας συσσωρεύσεις ἀνθρώπων ἐν χώρῳ περιωρισμένῳ τὰ θλιβερὰ ἀποτελέσματα δὲν βραδύνουσι νὰ ἐμφανισθῶσι διὰ φοβερῶν νοσημάτων, οἷα ὁ τύφος, ἡ χολέρα, ἡ φυματίωσις, ἡ πανώλης, τὸ σκορβοῦτον κλπ. Ἐν ταῖς χώραις, ἔνθα ἔχουσι τὴν ἑστίαν αὐτῶν αἱ μεγάλαι ἐπιδημίαι τῆς χολέρας, πανώλους καὶ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν, παρετηρήθη ὅτι τὸ κακὸν ἐλαττοῦται ὅσον αὐξάνει τὸ ὄζον ἐν τῷ ἀέρι. Τὴν σήμερον τὸ ζήτημα εἶνε λελυμένον· εἶναι κοινῶς παραδεδεγμένον, ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν μεγάλων πόλεων ἐνέχει σταθερῶς βακτηρίδια καὶ πολλάκις εἰς φοβερὰς ἀναλογίας. Οἱ ὀχετοὶ καὶ τὰ νοσοκομεῖα ἐγκλείουσιν ἀριθμὸν μικροβίων ἀφάνταστον. Καὶ δὲν εἶναι μόνον ὅτι ὁ ἀὴρ ἐμολύνθη· τὰ ὕδατα περιέχουσι ποσότητα ἐπικινδύνων ἰῶν ἐν μείζονι ποσότητι, οὕτως ὥστε οὐ μόνον διὰ τῆς ἀναπνοῆς εἰσάγονται τὰ μικρόβια ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ πεπτικοῦ συστήματος, ὅταν πίνωμεν ὕδωρ διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ σώματος.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω παραταχθείσας ἰδιότητας τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν καὶ μίαν εἰσέτι, ἥτις ἐξ ἀρχῆς δὲν φαίνεται ἴσως ἀξία πολλῆς σπουδαιότητος. Ἐννοοῦμεν τὴν ὕπαρξιν ὑδρατμῶν ἐν τῇ περιβαλλούσῃ ἡμᾶς ἀτμοσφαίρᾳ. Ἐπὶ τῶν χιονοβλήτων κορυφῶν τὸ διαρκὲς ψῦχος τῶν πόλων πηγνύει τοὺς ὑδρατμούς, οἵτινες καταπίπτουσι τὴν χαραυγὴν ἐν καταστάσει πάχνης ἢ χιόνος καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀπαράμιλλος αἰθρία τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ ξηρότης τοῦ ἀέρος ἐν τοῖς σανατορίοις.

Τοὐναντίον εἰς μέρη τὰ γειτνιάζοντα πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς μεγάλους ποταμούς, ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι κεκορεσμένη ὑδρατμῶν. Μολονότι δὲ δὲν γνωρίζομεν εἰσέτι ἀκριβῶς τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὑδρατμῶν τοῦ ἀέρος ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αὕτη δὲν στερεῖται σπουδοιότητος. Γνωρίζομεν προσέτι, ὅτι τὸ σῶμα ἡμῶν ἀναδίδει διαρκῶς ὡρισμένην ποσότητα ὑδατμῶν διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ἀδήλου διαπνοῆς καὶ ὅτι αὕτη τόσον μεγαλειτέρα εἶνε ὅσον ὁ ἀὴρ εἶναι ξηρότερος· ἑπομένως ἐπιτελεῖται μετὰ μείζονος ἐνεργείας εἰς τὰ μεγάλα ὕψη ἢ εἰς μέρη χθαμαλά. Ἐντεῦθεν ἕπεται ὅτι ἰστολογικῶς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κατοικοῦντος εἰς τὰ ὄρη περιέχει μικροτέραν ἀναλογίαν ὕδατος ἢ τὸ τοῦ διαμένοντος εἰς χθαμαλὰς πεδιάδας. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἔχει ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὑγείας μας καὶ διὰ τοῦτο τὰ ὑγρὰ κλίματα καταβάλλουσι τὸν ὀργανισμόν. Ἡ ἔντονος ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαίρας κωλύει τὴν ἐξάτμισιν τοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν ὕδατος διὰ τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ δέρματος καὶ ἐπιβαρύνει τὴν λειτουργίαν ἑτέρου ὀργάνου, τοῦ νεφροῦ, ὅστις ἔχει ἐπίσης προορισμὸν, τὴν ἀπέκκρισιν ὑδαρῶν στοιχείων, τῶν οὔρων. Ὁσάκις λοιπὸν διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ ἀδήλου διαπνοῆς αἱ λειτουργίαι τοῦ σώματος γίνονται ἀτελεῖς, οἱ νεφροὶ ὑποχρεοῦνται, πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἔργου τῶν ἄλλων ὀργάνων, νὰ λειτουργῶσι μετὰ δραστηριότητος ἀσυνήθους· τῆς ἐπιβαρύνσεως ταύτης τῶν νεφρῶν δὲν μένει ἀμέτοχος καὶ ἡ καρδία, καὶ ἔχομεν οὕτω σωρείαν κακῶν.

Ἐπιμένομεν εἰς τὰς λεπτολογίας ταύτας, ἵνα καταστήσωμεν σαφέστερα τὰ πράγματα ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι δὲν γράφομεν πραγματείαν ἐπιστημονικήν, ἀλλὰ παρέχομεν ἴσως ὠφέλιμον ἀνάγνωσμα εἰς τὸ ἀναγινῶσκον κοινόν.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ
ἰατρὸς

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΣΙΓΑΛΑΣ

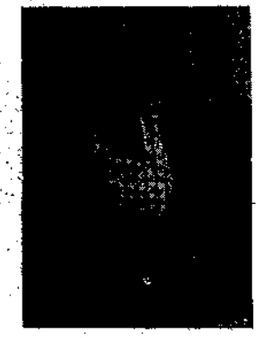

Ἀληθὴς τύπος συνειδήσεως καὶ καθήκοντος. Φίλος πιστὸς καὶ εἰλικρινὴς, οἰκογενειάρχης δὲ ἄριστος ἐκ Θήρας καταγόμενος καὶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν παιδιόθεν ἐγκατεστημένος.

ΤΟ ΜΑΝΔΗΛΙΟΝ

Ἓν μανδήλιον! Κάτι μέγα ἢ κάτι τίποτε!
Καλλήτερον δὲ κάτι τίποτε, ἢ κάτι μέγα!

Ὅταν μίαν ὡραίαν ἐαρινὴν ἑσπέραν περιεπάτουν ρεμβώδης καὶ σκεπτικὸς ἐν τινι δημοσίῳ κήπῳ ἐστάθην ἀποτόμως ἐμπρὸς εἰς ἓν λευκὸν ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον εὑρέθη πρὸ τῶν βημάτων μου. Ἐστάθην, τὸ παρετήρησα καὶ ἐσκέφθην βαθύτερον ἀκόμη. Ἐσκέφθην, ὅτι οὕτω πως συναντᾶται τις αἴφνης μετὰ τινος φαινομένου, τὸ ὁποῖον ἐν πρώτοις ἐκλαμβάνει βεβαίως καὶ πολὺ φυσικῶς ὡς κάτι τί, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τί τοῦτο κατὰ βάθος εἶναι, καὶ ἀντὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐννοήσῃ τὴν φύσιν τοῦ φαινομένου αὐτοῦ καὶ ἀντὶ νὰ καθορίσῃ καὶ νὰ ὑπολογίσῃ τὸ ἐν αὐτῷ ὑπάρχον καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀποτέλεσμα, πλήρης θαυμασμοῦ ἀσθμαίνων σχεδὸν τὸ δέχεται καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ καὶ τὸ νομίζει κάτι μέγα!

Συνέβη πολλάκις εὐτελὲς τι ἄθυρμα, μικρὸν τί καὶ ἀνεπαίσθητον εὕρημα νὰ ἐπιφέρῃ τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν ὁποίαν οὐδόλως θὰ ἐπέφερε ἡ πρόσκτησις διὰ δωρήματος ἢ ἀγορᾶς πολυτίμου τινὸς πράγματος.

Αὐτὸ δὲ, διότι τὸ εὑρισκόμενον ἐνέχει τί τὸ ἄγνωστον τί τὸ μυστηριῶδες, τὸ ὁποῖον, χωρὶς νὰ φθάνῃ κανεὶς μέχρι σημείου νὰ σκεφθῇ ἀκριβῶς, ὁριστικῶς καὶ λεπτομερῶς, ἀντιλαμβάνεται ὅμως ἢ μᾶλλον φαντάζεται αὐτό, ὅπως ἡ τάσις τοῦ χαρακτῆρος του, ἐμπνέουσα τὴν φαντασίαν του, ἤθελεν τὸ περιβάλλῃ! Διότι ὁ ἄνθρωπος, μεθ' ὅλα καὶ παρ' ὅλα, καίτοι ὑλιστής, μακρὰν δὲ τῆς ἐπιστήμης. ἀποδῶν κάθε ὑπερφυσικὸν καὶ κάθε καταπλῆττον, τὸ ὁποῖονθὰ ἠδυνάτει νὰ ἐξηγήσῃ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν φυσικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων, ἐν τούτοις τείνει πάντοτε πρὸς τὴν αὐτὴν ἀρχήν, πρὸς τὸ αἰώνιον μυστήριον τῆς ἀοράτου μαντευομένης ὀντότητος. Ἡ ἐμφυτος αὕτη ἀπόρροια τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀναφαίνεται ἐν πολλοῖς καὶ πάντοτε.

Τὸ νὰ εὕρῃ τις ἓν ἀντικείμενον, ἀναμφιβόλως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ σχέσιν μὲ ὅλα αὐτὰ· ἀλλὰ ἡ συναίσθησις τοῦ ἀπροόπτου αὐτοῦ εὑρήματος, ἡ σκέψις ὅτι κάτι εὑρέθη πρὸ ἡμῶν, ἄγνωστον πόθεν ἐρχόμενον καὶ πῶς ἐκεῖ εὑρεθέν, ἀρκεῖ διὰ νὰ σχηματίσῃ τις μυρίας ὅσας εἰκασίας καὶ εἰκόνας, αἵτινες σχεδὸν φθάνουσι εἰς ἕνα, ὄχι μόνον ὑπερφυσικόν, ἀλλὰ καὶ ἀκατανόητον κύκλον.

Κύριός τις εὑρὼν καθ' ὁδὸν ἐν σελλήνιον, διεφύλαξε αὐτὸ μετὰ προσοχῆς, ἔχων τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ εὕρεσις τοῦ νομίσματος αὐτοῦ ἦτο ἡ ἀπαρχὴ τῆς κολοσσιαίας περιουσίας, τὴν ὁποίαν μετέπειτα ἀπέκτησεν. Ἀποθανὼν δὲ ἄφησε αὐτὸ ἰδιαιτέρως ὡς πολύτιμον κληροδότημα εἰς τὸν πρωτότοκον υἱόν του, συνάμα μετὰ τῆς παραγγελίας, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ, ἐὰν εὑρεθῇ ποτέ, ὅμως νὰ μὴ ἀνταλλάξῃ τὸ σελλήνιον αὐτό, ἔστω καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ ἄρτου!

Κυρία δέ τις εὐροῦσα καθ' ὁδὸν χρυσοῦν κομβίον, ἔσχε τὴν ἀτυχίαν μετά τινας ἡμέρας νὰ χάσῃ τὸν σύζυγόν της, μετά τι δὲ χρονικὸν διάστημα τὴν μόνην θυγατέρα της. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο, τὸ ὅλως φυσικόν, ἀπέδωκεν εἰς τὸν κακὸν οἰωνὸν τῆς εὑρέσεως ἑνὸς χρυσοῦ κομβίου. Τοσοῦτον δὲ ἡ ἰδέα αὕτη ἐνεσφηνώθη εἰς τὸ πνεῦμά της. ὥστε ἔκτοτε ἔφευγε μακρὰν κάθε χρυσοῦ κομβίου, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀντικρύσῃ τὸ βλέμμα της.

Ἐξ εὑρέσεως δὲ ἀντικειμένων τινῶν πολλὰ ἐπηκολούθησαν τὰ σοβαρὰ καὶ ἀπίστευτα.

Νέος τις εὑρὼν χρυσῆν τινα ἀδαμαντοκόλλητον πόρπην, γεγραμμένον δὲ ἐπ' αὐτῆς τὸ ὄνομα «Ἀθηναῖς» ἐνέπεσεν εἰς βαθεῖαν σκέψιν, εἰκάζων διὰ τῆς ὀνειροπώλου φαντασίας του ὅλως φαντασιώδη ὄνειρα. Βαθμηδὸν δὲ ἤρασθη τῆς ἀγνώστου αὐτῆς Ἀθηναίδος, κατώρθωσε δὲ νὰ ἐξακριβώσῃ ποία ἦτο αὕτη, οὕτω δὲ τὸ εἰδύλλιον ἐξηκολούθησε δι' ἀμφοτέρους, ἄχρις ὅτου ἐνυμφεύθη τὴν Ἀθηναΐδα, κόρην ἀρίστης οἰκογενείας, ἁπλῶς καὶ μόνον, διότι ἡ τυχαία τῆς πόρπης πτῶσις ἠθέλησε τὸ παράδοξον καὶ ἰδιότροπον τοῦτο αἴσθημα. Συχνάκις εἴς τι εὑρισκόμενον ἐγκλείουσιν ὑπερφυσικήν τινα δύναμιν.

Χωρικός τις σκάπτων τὸν ἀγρόν του, εὗρε μικρὰν πυξίδα, ἐντὸς αὐτῆς δὲ κεκρυμμένον μικρόν τινα ἀστέρα ἐκ χρυσοῦ, εἰς τὸ μέσον δὲ αὐτοῦ ὡραῖον λαμπρὸν ρουβίνιον. Ἐπλαμβάνων δὲ τὸν ἀστέρα τοῦτον ὡς μυστηριῶδους μαγείας φυλακτόν, τὸν ἔφερε πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ, ἀναρτήσας αὐτὸν διὰ μικρᾶς λεπτῆς ἁλύσσου εἰς τὸν τράχηλόν του. Οἱ συγχωρικοί του κατ' ἀρχὰς τὸν περιέπαιζον καὶ τὸν ἐκάλουν ἀνόητον καὶ τρελλόν, ὀλίγον ὅμως κατ' ὀλίγον, ἐξεφράζοντο μετὰ σεβασμοῦ διὰ τὸν χρυσοῦν ἀστέρα, πεισθέντες εἰς τοὺς λόγους καὶ διακοινώσεις τοῦ εὑρόντος αὐτὸν χωρικοῦ, ὅστις διεκοίνει, ὅτι διὰ τοῦ ἀστέρος ἐκείνου κατώρθου νὰ κυριαρχῇ καὶ νὰ ἀποφεύγῃ κάθε κίνδυνον. Γνωστὴ εἶναι ἄλλως τε ἡ δυσειδαιμονία τῶν χωρικῶν.

Τοιαύτην δέ τινα ἐντύπωσιν καὶ πεποίθησιν συνάμα ἐπροξένησεν εἰς τὸν χωρικὸν αὐτὸν ἡ πρόσκτησις τοιαύτης μαγικῆς δυνάμεως, ὥστε οὐδ ἰος ἀντὶ ν' ἀποφεύγῃ, ἐπεζήτει ἔκτοτε κινδύνους, ἐκ τῶν ὁποίων πράγματι ὡς ἐκ θαύματος ἐσώζετο, πάντοτε ἐξερχόμενος ἀβλαβής.

Πολλοὶ εὑρίσκοντές τι, δὲν δίδουσι μεγάλην προσοχήν. Εὑρίσκουσι τὸ πρᾶγμα ὅλως τυχαῖον καὶ ἴσως δὲν ἔχουσιν ἄδικον. Διὰ πολλοὺς ὅμως ἐπίσης ἡ ὑπόθεσις δὲν ἔχει οὕτω πως. Δίδουσι τὴν μεγαλητέραν προσοχήν, ἣν θὰ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, παρατηροῦντες ἁπάσας τὰς λεπτομερείας, συγκρατοῦντες δὲν τῇ μνήμῃ αὐτῶν κάθε παρατήρησιν καὶ κάθε σύμπτωσιν.

Ὅλαι αὗται αἱ σκέψεις, καλοί μου ἀναγνῶσται, διέτρεξαν ἀστραπιαίως τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ πνεῦμά μου, μὲ τὴν μοναδικὴν ταχύτητα, τὴν ὁποίαν μόνη ἡ σκέψις δυστυχῶς καὶ πολὺ δυστυχῶς μάλιστα κέκτηται.

Ἔκυψα καὶ ἔλαβα τὸ λευκὸν ἀντικείμενον. Ἦτο ἓν μανδήλιον. Ναί, ἓν ἁπλοῦν λευκὸν μανδήλιον, χωρὶς κανὲν γράμμα ἐπ' αὐτοῦ, χωρὶς κανὲν σημεῖον, χωρὶς καμμίαν διακόσμησιν, πάρεξ μόνον ἡ εὐχάριστος βεβαίως παρένθεσις, ὅτι ἦτο κα-θαρόν.

Πῶς εὑρέθη ἐκεῖ; Ἀναμφιβόλως πίπτον ἔκ τινος θυλακίου.

Εἰς τίνα δὲ ἀνῆκεν; Εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὸ ἔχασεν.

Αἱ ἀπαντήσεις μου αὗται, πολὺ λογικαί, ἀλλὰ διόλου διαφωτίζουσαι.

Τὸ ἠννόησα καὶ ἐγώ, καθὼς τὸ ἐννοεῖτε καὶ σεῖς καὶ ἐπειδὴ τὸ ψῦχος ἦτο κάπως δριμύ, καὶ πρὸ πάντων ἐπειδὴ μοῦ ἐφάνη περιττὸν νὰ σκοτισθῶ, διὰ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἠδυνάμην ποτὲ νὰ διαλευκάνω, ἐνεθυλάκωσα τὸ εὕρημα καὶ ἀνεχώρησα.

Ἴσως εὕρετε ἐπίψογον τὴν πρᾶξίν μου αὐτήν, τοῦ ἐνθυλακώματος δηλαδή! Ἐστὲ ὅμως βέβαιοι, ὅτι καὶ ὑμεῖς εἰς τὴν θέσιν μου θὰ ἐπράττετε τὸ αὐτό.

Ἄλλως τε δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ τὸ ἐλάμβανα μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ δημοσιεύσω διὰ τῶν ἐφημερίδων τὴν εὕρεσίν του. Ὁ χάσας αὐτὸ, δὲν ἔχασε βεβαίως τί μέγα, ἀλλὰ ὁπωσδήποτε, ἐὰν δὲν ἦτο κάτι μέγα, ἦτο ὅμως κάτι τι. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ἐγὼ τὸ ἔχωσα βαθύτερον ἀκόμη εἰς τὸ θυλάκιόν μου, ἵνα μὴ εὑρεθῶ εἰς τὴν ὁπωσδήποτε δυσάρεστον θέσιν μὲ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον τὸ ἔχασεν. Ἀλλὰ μόλις ἔκαμα ἓν βῆμα ἄνθρωπός τις ἐξελθὼν αἰφνιδίως τῆς παραπλεύρου δενδροστοιχίας ἐστάθη αἴφνης ἀπέναντί μου.

— Εὑρῆκες ἕνα μαντῆλι· μοῦ εἶπε προπετῶς πως.

— Ναί, τοῦ ἀπήντησα. Καὶ τί μὲ αὐτό;

— Εἶναι ἰδικόν μου. Δῶσέ μού το.

— Πολὺ δυνατόν, τοῦ εἶπον. Δὲν τὸ ἐγνώριζα, βεβαίως. Πάρε το.

Ἀλλὰ καθὼς τοῦ ἔδιδον τὸ μανδήλιον, ἐκεῖνος αἰφνιδίως μοῦ κατέφερε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς σφοδρὸν γρονθοκόπημα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐνῷ διὰ τῆς ἑτέρας μὲ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μανδήλιον μοῦ ἐφίμωσε τὸ στόμα διὰ ν' ἀποπνίξῃ κάθε κραυγήν μου. Τόσον σφοδρὸν ἦτο τὸ κτύπημα ἐκεῖνο, ὥστε κατέπεσα ἀναίσθητος σχεδόν· ὁ ἄθλιος δὲ αὐτὸς ἐν τῷ μεταξὺ μετὰ σπουδῆς ἐξεκένωσεν δεξιώτατα τὸ χρηματοφυλάκιόν μου. Μετὰ τινα λεπτά, ὅτε πλέον εἶχον συνέλθει, εἶχεν γίνει ἄφαντος. Εἰς τὰς φωνάς μου προσῆλθον φύλακες τινὲς τοῦ κήπου, ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅπως πάντοτε συμβαίνει, ὁ δράστης ἀπέδρα . . .

Τὸ μανδήλιον εὑρίσκετο ἐν τούτοις χαμαί. Ἔκυψα, τὸ ἔλαβα, τὸ ἐνεθυλάκωσα μετὰ λύσσης τὴν φορὰν αὐτὴν καὶ ἔφυγα δρομαίως πρὸς τὴν οἰκίαν μου. Ἐφύλαξα ὅμως ἔκτοτε τὸ μανδήλιον αὐτό. Διατί; Ἀκριβῶς δὲν γνωρίζω. Καὶ ὅμως δὲν ὑπῆρχε λόγος πρὸς τοῦτο, διότι ἐπλήρωσα ἀκριβὰ καὶ πολὺ βεβαίως τὴν ἡδονὴν τῆς εὑρέσεώς του. Ἦτο ἓν ἁπλοῦν μανδήλιον. Τοῦτο ὅμως δὲν τὸ ἠμπόδισε νὰ μοῦ στοιχίσῃ διὰ μίαν στιγμὴν καὶ τὴν ζωήν μου αὐτὴν ἀκόμη.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ καθεὶς σχηματίζει μίαν ἰδέαν, ἐσχημάτισα καὶ ἐγὼ τὴν ἰδικήν μου, ἥτις εἶναι νὰ μὴ σηκώσω πλέον ἐκ τοῦ ἐδάφους μανδήλιον, εἴτε λευκὸν εἶνε τοῦτο, εἴτε μαῦρον, εἴτε ἰδικόν μου, εἴτε ξένον. Πιστεύω τὴν φορὰν αὐτὴν νὰ μὲ ἐννοῆτε καὶ πρὸ πάντων νὰ μὲ δικαιώνετε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΛΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΑΠΟΚΑΘΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΣΟΥ.

Τὸ γράμμα ποῦ μοῦ ἔστειλες παράπεσε
Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ δὲν σοῦχα ἀπαντήσει,
Ἐνόμισα πῶς, ὅτι μ' ἐλησμόνησες
Κι' ὅτι πῶς ἄλλον εἶχες ἀγαπήσει.

Ἔπεσεν εἰς τὰ χέρια κάποιου φίλου μου
Ποὺ τ' ὄνομά του μοιάζει τὸ δικό μου,
Καὶ κατὰ λάθος ἄνοιξε τὸ γράμμα σου
Κι' ἔκλεψε τώρ' αὐτὸς τὸ μυστικό μου.

Σᾶν τὸ γνωρίζ' αὐτὸς πῶς ἀγαποιούμαστε
Καὶ σ' ἄλλους ἂν δὲν τῶπε ποιὸς τὸ ξέρει;
Φοβοῦμαι μὴ τὸ μάθῃ κι' ὁ πατέρας σου
Καὶ πίσω τώρα δὲ σὲ ξαναφέρει.

Π. Α. Κυπριάνης.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΠΑΣΧΑ

Τὰ Βοδενά, πόλις τῆς Μακεδονίας, συγκοινωνοῦσα σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Θεσσαλονίκην, εἶναι ἀπὸ τὰ εὐφορότερα καὶ εὐμορφότερα τῆς Μακεδονικῆς χώρας μέρη, μὲ τὴν φυσικήν των πρὸ πάντων ὡραιότητα καὶ τὸν στολισμόν των ἀπὸ τὰ ἄφθονα δένδρα καὶ τὴν χλόην, ὅπου κατὰ τὴν ἄνοιξιν φαίνονται σὰν ἕνα ἀπέραντο περιβόλι καὶ ἐπὶ πλέον μὲ τὰ ἀφθονώτατα νερά των ποῦ πλημμυροῦν κυριολεκτικῶς τοὺς δρόμους, καὶ μ' αὐτὸ φέρουν καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτήν, ἀπὸ τὴν Βουλγαρικὴν λέξιν «βόδα» (νερό).

Ἐκεῖ λοιπόν, εἰς τὰ Βοδενά, εἴχομεν φθάσει κατὰ τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς τῆς Μ. Παρασκευῆς, κατόπιν ἐξαώρου καὶ πλέον κοπιαστικῆς πορείας ἐκ Καραντζόβας ὑπὸ θερμοκρασίαν ὑπερβολικὴν καὶ συνεπῶς εἰς τὸ μέρος αὐτό, ὅπου ἤδρευεν ἕως τότε τὸ 16ον σύνταγμά μας, ἔμελλε νὰ ἑορτάσωμεν τὸ Πάσχα, προκειμένου μετὰ δύο ἔπειτα ἡμέρας νὰ μεταβῶμεν ἀλλοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν διαταγὴν τῆς μεραρχίας.

Ἐπὶ τέλους ἔφθασεν ἡ λαμπρόφωτος αὐτὴ ἡμέρα, ἡ ἐπέτειος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν ὁλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἑορτάζει μὲ ἀγαλλίασιν καὶ λαμπρότητα καὶ ἐπήγαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἔπειτα ὅλον μαζὶ τὸ σύνταγμα καὶ κατὰ λόχους συνηθροίσθη ἔξω τῆς πόλεως εἰς ὡρισμένον μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε παρατεθῆ ἐπάνω σὲ κουβέρτες καὶ ἀντίσκηνα τὸ Πασχαλινό μας συσσίτιον, πλουσιώτατον ἐν γένει ἀπὸ εἴδη φαγόσιμα, ἤτοι ψητὰ ἀρνιά, αὐγὰ κόκκινα, τυρὶ καὶ σαλάτα μαρουλιῶν, ἐνῷ τὰ παγούρια μας ἦσαν γεμᾶτα κρασὶ μαῦρο. Καὶ ἦτο τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξέλεξαν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν μαγευτικώτατον πράγματι, μὲ τὰ δένδρα του τὰ ὑπερύψηλα καὶ σκιερά, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ἔψαλλαν τὰ πουλιὰ τῆς ἀνοίξεως τὰ γλυκά των τραγούδια, καὶ τὸ παχύτατον στρῶμα τῆς χλόης του, ἐνῷ παρέκει ἕνα ποτάμι μὲ τὸ καθάριο του νερὸ ἔτρεχε μὲ ἀδιάκοπον γοργότητα καὶ μὲ τόνον εὐχάριστον. Ἕνα κομμάτι δηλαδὴ γῆς ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ συναρπάζουν ἐν γένει τὴν ψυχὴν καὶ γοητεύουν τὸ ὄλεμμα μὲ τὴν θαυμαστήν των ὡραιότητα καὶ ποικιλίαν.

Τὸ γεῦμα ἤρχισε μὲ πολλὴν ὄρεξιν καὶ εὐθυμίαν ὅλων ἡμῶν τῶν ὁπλιτῶν οἱ ὁποῖοι ἀποτελούσαμεν μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν· μία οἰκογενειακὴ τρόπον τινὰ ὁμήγυρι καὶ ἐτελείωσε μὲ τραγούδια καὶ χορούς, ἐνῷ προηγουμένως ὁ γενναῖος διοικητὴς τοῦ συντάγματός μας καὶ ἀείμνηστος ἀντισυνταγματάρχης Ἀντ. Καμάρας, ἔκαμε πρόποσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἔξάρας μὲ λίγα λόγια τὴν δρᾶσίν του καὶ τὸν ἡρωϊσμόν του κατὰ τὰς μάχας τοῦ πρώτου πολέμου, εἰς ὅσας δηλαδὴ ἔλαβε τοῦτο μέρος, καὶ ἰδίως κατὰ τὰς ἀτυχεῖς ἐκείνας δύο ὑποχωρήσεις τῆς 5ης μεραρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ σύνταγμα ἀνῆκεν.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἐπεράσαμεν τὴν Ἁγίαν αὐτὴν καὶ Μεγάλην ἡμέραν τοῦ Πάσχα, μακρὰν μὲν ὁ καθένας τῆς οἰκογενείας του, ἀλλὰ μὲ τὴν παρήγορον καὶ ὑπερήφανον συνάμα ἰδέαν ὅτι παραμένοντες ἐκεῖ εἰς ξένην χώραν καὶ ἤδη Ἑλληνικήν, εἴχομεν ταχθῆ οἱ τηρηταὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς τιμῆς τῆς Πατρίδος.

Πόσοι ὅμως ἔπειτα κατὰ τὸν δεύτερον πρὸς τοὺς Βουλγάρους πόλεμον, τὸν πλέον αἱματηρὸν τοῦ πρώτου, δὲν ἐσκοτώθησαν ἀπὸ τὸ σύνταγμα αὐτό, πολεμοῦντες ἡρωϊκῶς. Καὶ πρῶτος αὐτὸς ὁ διοικητής του Καμάρας, μόλις κατὰ τὴν πρώτην μάχην.

Ἦταν τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο Πάσχα ποῦ ἑώρτασαν οἱ ἡμίθεοι αὐτοί, γιὰ νὰ θυσιασθοῦν ἐπάνω εἰς τὸν βωμὸν τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος.

Χ. Δ. ΚΟΥΤΗΦΑΡΗΣ

ΤΙ ΕΓΝΩΡΙΣΑ

Μόλις τὸ βλέμμα σου
ἔστρεψες σὲ μὲ
ἄκουσα μέσα στὴ καρδιά μου
ἔνανε πόνο τόσο δυνατὸ
ὁποῦ μου σπῆρε γλῶσσα
καὶ μιλιά μου.....

Καὶ ἀπὸ τότε, δὲν ἐχάρηκα ποτέ,
τὸ γέλοιο, τὴ χαρά, τὴν εὐτυχία
γιατὶ ἡ ματιά σου μ' ἔμαθε νὰ ζῶ
στὴ κλάψα, στὸ καϋμό,
στὴ δυστυχία!!!.,,

Ζάκυνθος

Ἄγγελος Σαλούτσης.

ΓΙΑΤΙ

Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπῶ τόσο πολύ,
καὶ νὰ πονῇ γιὰ σένανε ἡ καρδιά μου
γιατὶ νὰ σ' ἔχω πάντα πάντα μὲς τὸ νοῦ
τὴν ἡμέρα καὶ τὴν νύκτα στ' ὄνειρά μου
Γιατὶ καὶ σὺ μιὰν ὥρα μιὰ στιγμὴ
νὰ μὴν μπορῇς νὰ φύγῃς ἀπ' τὸ νοῦ μου
γιατὶ νὰ μου 'σαι τύραννος σκληρὸς
ἀκόμη καὶ στὸν ὕπνο τοῦ καϋμοῦ μου ;
Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπῶ τόσο πολὺ
καὶ σὺ ν' ἀδιαφορῇς σὲ μένα
Ἐντύπωσι νὰ μὴ σοῦ κάνουνε καμμιὰ
τὰ δάκρυα ποῦ γιὰ σὲ ἔχω χυμένα;;;

Ζάκυνθος

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΣΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ ❖ ❖ ❖

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΣΠΙΡΤΑ

Τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὸ κοινὸν «**σπίρτο**» χρησιμοποιοῦνται ἐπίσης πρὸς ἐξαφάνισιν κηλίδων. Ἀμφότερα εἶναι ἄχροα, εὐκίνητα, ἔχουν ἰδιάζουσαν ὀσμήν, καυστικὴν γεῦσιν, ἐξατμίζονται ταχύτατα εἰς τὸν ἀέρα χωρὶς ν' ἀφήσουν ἴζημα, ἐπίσης ἀναφλέγονται εὐκόλως, καίουν δὲ μὲ ὑψηλὴν μὴ φωτεινὴν κυανῆν φλόγα.

Ἡ μόνη διαφορὰ μεταξὺ τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τοῦ «σπίρτου» εἶναι, ὅτι τὸ σπίρτο περιέχει περισσότερον ὕδωρ. Οἰνόπνευμα (alcool) καλεῖται εἰς τὸ ἐμπόριον σπίρτο σχεδὸν ἄνυδρον, μὴ ἔχον δηλαδὴ ἄνω τῶν 2 τ. ἐ. ὕδωρ.

Τὸ οἰνόπνευμα δύναται ν' ἀναμιχθῇ μὲ ὕδωρ, αἰθέρα καὶ χλωροφόρμιον, μὲ τὰ πλεῖστα δὲ τῶν αἰθερίων ἐλαίων παράγει διαυγῆ διαλύματα.

Τὰ λίπη, ἔλαια, πολλαὶ ρητῖναι διαλύονται τελείως ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ καθαροῦ οἰνοπνεύματος· πρὸς τούτοις θεωρεῖται διαλυτικὸν μέσον διὰ πλείστας ὅσας ἄλλας ὀργανικὰς καὶ ἀνοργάνους ἑνώσεις (ἄλατα ἀλκαλοειδῆ κ.λ.-).

Ἐκ τῶν ἀπουδαιοτέρων κηλιδοκαθαρτικῶν μέσων θεωρεῖται πρὸς τούτοις ἡ ἀμμωνία.

Αὕτη εἶναι ἄχρουν ὑγρὸν μὲ δυσάρεστον ὀσμὴν καὶ καυστικὴν γεῦσιν· ἐν πυκνῇ καταστάσει προκαλεῖ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐρυθρότητας καὶ φλυκταίνας. Ὁ ἐρυθρὸς χάρτης ἡλιοτροπίου διὰ τῆς ἀμμωνίας γίνεται κυανοῦς καὶ ἡ βιολέττα πρασίνη.

Ἀναταρασσομένη ἡ καθαρὰ ἀμμωνία μὲ ἀσβεστόνερον ἴσης ποσότητος πρέπει νὰ δώσῃ διαυγὲς ὕδωρ.

★

Συνήθεις κηλίδες ἐκ κονιορτοῦ κ.λ.π.

Τὸ καλείτερον μέσον διὰ τὰς κηλίδας ταύτας εἶναι καλὸν τίναγμα, κτύπημα καὶ βούρτσισμα τῶν ἐνδυμάτων.

Αἱ παλαιότεραι κηλίδες εἰς μάλλινα, μεταξωτὰ καὶ ἀτλαζωτὰ ὑφάσματα ἀλείφονται μὲ κρόκον αὐγοῦ καὶ ὀλίγον σπίρτο· κατόπιν ἀφίνομεν νὰ ξηρανθῇ καὶ ξύνομεν τὸ αὐγό· ἐὰν δὲν φύγῃ ἐντελῶς, ἐκπλύνομεν τὸ μέρος ἐκεῖνο διὰ τεμαχίου λινοῦ βεβρεγμένου διὰ θερμοῦ ὕδατος.

ΚΗΛΙΔΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Κηλίδες ἀγνώστου προελεύσεως εἰς ἔγχρωμα ἢ λευκὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα ὑποβάλλονται πρῶτον εἰς λουτρὸν χλιαρᾶς καὶ ἀραιᾶς σαπουνάδας εἰς τὴν ὁποίαν προσθέτουν ἓν κοχλιάριον τοῦ γλυκοῦ ἀμμωνίας δι' ἕκαστον λίτρον. Ἡ ἐργασία γίνεται διὰ σπόγγου ἢ τεμαχίου βάμβακος περιτυλιγμένου ὑπὸ λινοῦ, τέλος δὲ ἐκπλύνουν μὲ καθαρὸν ὕδωρ.

Θὰ σημειώσωμεν ἐδῶ ἅπαξ διὰ παντός, ὅτι πάντοτε πρέπει νὰ προβαίνωμεν δοκιμαστικῶς, μήπως ἀλλοιωθῇ τὸ χρῶμα.

Διὰ τὸν καθαρισμὸν μαλλίνων ὑφασμάτων, ἰδίως τῶν χρωματιστῶν, κάμνομεν πρῶτον μῖγμα ἐξ 20 μ. χολῆς βοός, 40 μ. βόρακος, 200 μ. ἀμμωνίας καὶ 500 μ. σπίρτου, καὶ ἀφοῦ διαλυθοῦν τὰ πάντα καλῶς προσθέτομεν ἀκόμη 30 μ. γλυκερίνης καὶ τὸν κρόκον 2 αὐγῶν.

Εἰς τὸ ζέον τοῦτο διάλυμμα πλύνομεν τὸ ὕφασμα, μεταχειριζόμενοι διὰ τὸ γύρισμα τοῦ ὑφάσματος ξύλινα κοχλιάρια καινουργῆ. Κατόπιν ἐκπλύνονται εἰς καθαρὸν ζεστὸν ὕδωρ καὶ στεγνώνομεν εἰς τὸν ἀέρα (ὄχι ὅμως εἰς τὸν ἥλιον).

Τὴν μέταξαν, τὸ ἀτλάζι κ.λ. καθαρίζομεν μὲ διάλυμμα ἐκ 40 μ. βόρακος, 10 μ. σάπωνος εἰς 70 μ. ἀραιοῦ οἰνοπνεύματος καὶ 30 μ. αἰθέρος, προσθέτομεν τὸν κρόκον δύο αὐγῶν καὶ 10 μ. ἀνθρακικῆς μαγνησίας.— Μὲ τὸ μῖγμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον πρὸ τῆς χρήσεως πρέπει πάντοτε νὰ ἀναταράξωμεν καλῶς, ἀλείφομεν τὰς κηλίδας, ἐκπλύνομεν πρῶτον μὲ χλιαρὸν κατόπιν μὲ ψυχρὸν ὕδωρ καὶ στεγνώνομεν εἰς μετρίαν θερμότητα.

Τὸ σίδηρον ὅταν τὸ σιδηρώνωμεν, νὰ ἦναι μετρίως θερμόν.

Κηλίδες λίπους.

Αἱ πρόσφατοι ὅσον καὶ αἱ παλαιαὶ ἐξαλείφονται τὸ εὐκολώτερον διὰ τῆς χημικῆς ξηρᾶς πλύσεως. Ὅπου ὅμως τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, βρέχομεν τὰ ὑφάσματα, ἐξαιρέσει τῶν μεταξωτῶν καὶ ἀλλείφομεν τὰς κηλίδας καλῶς διὰ βενζίνης ἢ τερεβινθελαίου· δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραλείψωμεν νὰ θέσωμεν ὑπὸ τὸ ὕφασμα μίαν εἰς πολλὰς πτυχὰς διπλωμένην κόλλαν διηθητικοῦ χάρτου· ἀφοῦ ἐξαλειφθῇ ἡ κηλὶς ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐπιθέτομεν ἄλλο τεμάχιον διηθητικοῦ χάρτου καὶ σιδηρώνομεν μὲ ζεστὸν σίδηρον.

Τέλος ἐκπλύνομεν ὅλον τὸ ὕφασμα εἰς ζεστὴν σαπουνάδαν μὲ προσθήκην ὀλίγης ἀμμωνίας ἢ καλήτερον εἰς ἀπόβρασμα ἀπὸ σαπουνόριζαν (τσουένι).

Ψωρίασις τῶν δένδρων καὶ διατήρησις ὀπωρῶν

Τὰ κακῶς κλαδευόμενα δένδρα ψωριάζουν εὐκόλως ὅταν μάλιστα εὑρίσκονται εἰς μέρος ὑγρόν· ἀνάγκη αἱ ροδακινέαι σας νὰ κλαδευθοῦν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὅλοι οἱ κλάδοι νὰ ἦνε ἐκτεθειμένοι εἰς τὸν ἥλιον καὶ νὰ ἀερίζωνται καλῶς διὰ τῆς ἀφαιρέσεως πολλῶν ἐσωτερικῶν κλάδων. Ἡ ψωρίασις θεραπεύεται δι' ἐπανειλημμένων ραντισμάτων, διὰ διαλύσεως $^{1}/_{2}$-2 $^{0}/_{0}$ λυζολίου ὡς καὶ διὰ τῆς συλλογῆς καὶ καύσεως τῶν προσβεβλημένων ἀχρήστων κλάδων καὶ φύλλων· τὸν δὲ χειμῶνα ὁ κορμὸς νὰ ἐπιχρίεται διὰ διαλύσεως ἀσβέστου.

Ὅλων αἱ ὀπῶραι δὲν ὡριμάζουν τὸν αὐτὸν μῆνα, εὐκολώτερον διατηροῦνται ὅταν συλλέγονται πρὸ τῆς τελείας αὐτῶν ὡριμάνσεως, ἀλλὰ μετὰ τοιαύτης προσοχῆς, ἵνα μὴ πίπτωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τραυματίζωνται ἀπὸ τοὺς σήποντας ἀμέσως.

Διατήρησις ὠῶν.

Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη χωρισμάτων ἐκ χαρτονίου διὰ τὴν μεταφοράν. ἀρκεῖ τὰ αὐγὰ νὰ τεθῶσιν εἰς κιβώτια ξύλινα διάτρητα ἢ ἐκ πήχεων ξυλίνων κατασκευασθέντα, μήκους 1,50 ἕως 2 μ. ὕψους καὶ πλάτους 0,50 — 0,60 μετὰ ροκανιδίων ἢ ἀχύρου.—Τὸ ἄχυρον πρέπει νὰ περιβάλλῃ ἕκαστον αὐγὸ χωριστά, ἀπὸ ὅλα δὲ τὰ πλάγια μέρη πρέπει νὰ ὑπάρχῃ στρῶμα ἀχύρου πάχους τοὐλάχιστον 5 ἑ. μ.

Τὰ πρὸς ἐξαγωγὴν αὐγὰ πρέπει νὰ ἦναι πολὺ φρέσκα, διὰ τοῦτο μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς συσκευῆς καὶ ἀποστολῆς αὐτῶν ἀνάγκη νὰ φυλάσσωνται ἐντὸς διαλύσεως ὑδρυάλου 12 ο/ο.

Ἡ ζύμωσις τοῦ οἴνου

Ἐὰν ἔχει τελειώσῃ ἡ ζύμωσις (τὸ βράσιμον) τῶν κρασιῶν σας, τότε ἐνδυναμώσατέ τα διὰ προσθήκης καθαροῦ οἰνοπνεύματος.

Ἂν εὑρίσκωνται ἔτι ἐν ζυμώσει (ἂν βράζουν ἀκόμη) δύνασθε νὰ τοῖς προσθέσητε κοινὸν ζάκχαρον ἢ σταφυλοσάκχαρον ἢ σταφίδα, ὅτε θὰ γίνουν δυνατώτερα, περατουμένης τῆς ζυμώσεως.

Ἡ ζαχαρίνη εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, εἶνε δὲ βλαβερὰ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὑγιείαν καὶ ἀπαγορεύεται ἡ χρῆσις της.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ὅταν βρέχῃ, Κυρία, ἔλεγέ τις πρὸς τὴν γειτόνά του δυσανασχετοῦσαν ἐντὸς τοῦ τραίνου, πρέπει νὰ τὸ θεωρῆτε ὡς εὐτυχίαν. Μὴ τρομάζετε.

— Θεὸς φυλάξῃ, ἀπήντησε μετ' ἀγανακτήσεως ἡ δυστυχὴς γυνή. Ἐγνώρισα τὸν σύζυγόν μου ἐν ὥρᾳ βροχῆς, τὸν συνεζεύχθην ἐν ἡμέρᾳ βροχερωτάτη καὶ ἐν τούτοις ἐζήσαμεν κάκιστα, καταλήξαντες πάντοτε μὲ βροχὴν εἰς διαζύγιον.

★

Ἠρώτα τις ἐπαρχιώτην ἐπισκεφθέντα τὰς Ἀθήνας κατὰ πρώτην φοράν, τὰς ἐντυπώσεις του καὶ οὗτος ἀπήντα:

— Τί νὰ σοῦ 'πῶ· ἀδελφέ, αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι πολὺ προοδευμένοι, ὅλα τὰ γνωρίζουν, εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι ὅλοι φωστῆρες, εἰς τὰ Πανεπιστήμια, τὰ σχολεῖα καὶ τοὺς ἀγῶνας πρῶτοι, εἰς τὰ θέατρα χαλασμὸς κόσμου, εἰς τὰς πληρωμὰς ὅμως πολὺ τελευταῖοι.

★

Κυρία τις πρὸς στρατιωτικόν:

— Δὲν μᾶς λέγετε, Κύριε, ἀγαπᾶτε τὰ θέατρα;

— Τὰ μισῶ, Κυρία, διότι ἔλαβον πολὺ κακὴν πεῖραν ἀπὸ ἓν τοιοῦτον ἰδίως.

— Πῶς, καὶ ἀπὸ ποῖον;

— Ἀπὸ τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, Κυρία.

★

Διάσημος ἰατρὸς ἐν φαιδρῷ κύκλῳ φίλων διηγεῖτο ὅτι κατὰ τὴν νεότητά του ἐταλαντεύθη ἐπὶ πολὺ μεταξὺ τῆς κλίσεώς του πρὸς τὴν ζωγραφικὴν καὶ τῆς ἐφέσεώς του πρὸς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς.

Ἐρωτηθεὶς δὲ διατί εἰς τὸ τέλος ἐξέλεξε τὴν ἰατρικήν, ἀπήντησεν ἀπαθῶς:

— Εἰς τὴν ζωγραφικὴν κάθε σφάλμα εἶνε ἐκτεθειμένον καὶ ὁρατὸν εἰς ὅλους, ἐνῷ εἰς τὴν ἰατρικήν, τὰ σφάλματά μας θάπτονται καὶ ἐξαφανίζονται μαζὶ μὲ τὸν ἀσθενῆ.

★

Μία κυρία κάπως ἡλικιωμένη, εἰσέρχεται εἰς ἓν βαγόνιον τοῦ σιδηροδρόμου, προωρισμένον διὰ τοὺς καπνίζοντας καὶ καταλαμβάνει τὴν μόνην ὑπολειπομένην θέσιν.

Εἰς τῶν καθημένων κυρίων ἐξάγει σιγάρον καὶ ἀρχίζει νὰ καπνίζῃ. Ἡ κυρία δυσφορεῖ, βήχει... καὶ ἐπὶ τέλους ἀκούεται λέγουσα:

— Καλὰ νὰ πάθω! ἀλλὰ ἐνόμιζα, ὅτι θὰ εὑρισκόμην μεταξὺ ἀνθρώπων καλῆς ἀνατροφῆς.

Καὶ ταὐτοχρόνως ρίπτει πρὸς τὸν καπνιστὴν λοξὸν ἐχθρικὸν βλέμμα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ἀπαντᾷ οὗτος ἀπαθῶς... ἤμουν ἀφῃρημένος... Ὁρίστε, παρ καλῶ!...

Καὶ ἐξάγων τὴν σιγαροθήκην του προσφέρει εἰς τὴν κυρίαν ἕνα σιγαρέτον!

★

Οἱ δυὸ ἀνεψιοὶ συνοδεύουν τὴν γηραιὰν καὶ πλουσίαν θεῖαν εἰς τὸν σιδηρόδρομον, καὶ ἀμιλῶνται τίς νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὴν τὰς περισσοτέρας περιποιήσεις. Ὁ Γιάγκος σπεύδει, ἅμα κατῆλθον τῆς ἁμάξης νὰ προσφέρῃ τὸν βραχίονά του εἰς τὴν γραῖαν καὶ νὰ τὴν βοηθήσῃ ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ βαγονίου, ἐνῷ ὁ ἄλλος μένει ὀπίσω, ἐνδομύχως δυσηρεστημένος διὰ τὴν ἑτοιμότητα τοῦ ἐξαδέλφου του.

— Βλέπεις, Νίκο, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ θεία, τί περιποιητικὸς ποῦ εἶνε ὁ Γιάγκος; Ἐσὺ δὲν τὸ ἐσυλλογίσθης νὰ τὸ κάμῃς αὐτό.

— Μπᾶ! ἀπαντᾷ ὁ Νίκος, δὲν τὸ ἔκαμα, διότι νομίζω πῶς ἦτο περιττόν. Εἶσθε ἀρκετὰ νέα, θεία μου, καὶ ἀρκετὰ ἀκμαία, ὥστε δὲν εἴχετε ἀνάγκην βοηθείας διὰ ν' ἀναβῆτε εἰς τὸ βαγόνι.

Μετὰ ὀλίγους μῆνας ἡ πλουσία θεία ἀποθνήσκουσα κατέλιπε τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς περιουσίας της ὄχι εἰς τὸν Γιάγκον, ἀλλ' εἰς τὸν Νίκον.

★

Ἡ σκηνὴ εἰς τὸ ἑστιατόριον.

Ἡ κυρία, ἀρκετὰ ὡρίμου ἡλικίας καὶ ἀρκετὰ ἐφοδιασμένη μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς ἀσχημίας, λέγει πρὸς τὸν σύζυγον μὲ κάποιαν φιλαρέσκειαν:

— Ἐκεῖνος ὁ κύριος ἐκεῖ κάτω μὲ βλέπει μὲ πολλὴν προσοχήν... τόσον ὥστε μὲ κάμνει νὰ ἐντρέπωμαι...

— Ἀλήθεια; λέγει μετ' ἀδιαφορίας ὁ σύζυγος.

— Ναί, σοῦ λέγω· καὶ νὰ ἴδῃς ὅτι θὰ εἶνε καλλιτέχνης, διότι τὸν εἶδα κ' ἔσερνε κάτι μολυβιές, ὅταν μ' ἐκύτταζε.

— Καμαριέρη! προσθέτει ἡ κυρία· ἀποτεινομένη πρὸς τὸν ὑπηρέτην τοῦ ξενοδοχείου καὶ δεικνύουσα τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος θαυμαστήν της. — πὲς μου, ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ κύριος;

Καὶ ὁ καμαριέρης ἀπαθῶς.

— Εἶναι ἕνας κύριος ποῦ κάμνει γελοιογραφίας.

★

Δυστυχὴς σύζυγος, ὅστις ὡς ἐκ τοῦ πράου χαρακτῆρός του διῆλθεν ὁλόκληρον τὴν ζωὴν κύπτων ὑπὸ τὸν τυραννικὸν ζυγὸν τῆς συζύγου του καὶ ἐκτελῶν πάσας αὐτῆς τὰς ὁρέξεις, ἀποφασίσας νὰ συντάξῃ περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του τὴν ἰδιόχειρον διαθήκην του, ἀρχίζει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ παροῦσα ἰδιόγραφος διαθήκη μου περιέχει τὰς πρώτας μου θελήσεις...»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΣΧΑΣ

Λοχίας τῶν πολυβόλων εἰς τὸ Εὐζωνικὸν τάγμα τοῦ Βελισαρίου, ἀνδρείως πολεμήσας καὶ γενναίως πεσὼν εἰς τὴν μάχην τοῦ Λαχανᾶ.

ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΣ

Γάλλος χρονογράφος διηγεῖται τὸ ἑξῆς ἀστεῖον ἀνέκδοτον.

Πρὸς τὸν ἀρχισυντάκτην Ἰταλικῆς ἐφημερίδος κάποιος ὀξύθυμος κύριος ἔπεμψε τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν:

«Κύριε,

«Εἰς ἕνα Κατεργάρην ὡσὰν ἐσέ, εἶνε περιττὸν νὰ στέλλονται μάρτυρες. Σὲ ραπίζω διὰ τῆς παρούσης. Θεώρησον λοιπὸν, ὅτι ἐρραπίσθης παρ' ἐμοῦ εἰς ἀμφοτέρας τὰς παρειὰς καὶ νὰ μοῦ χρεωστῇς χάριν, διότι δὲν ἐχρησιμοποίησα τὴν ράβδον μου, διὰ νὰ σὲ τιμωρήσω ὅπως πρέπει».

Ὁ δὲ δημοσιογράφος ἀπήντησεν δι' ἐπιστολῆς ἐπίσης ὡς ἑξῆς:

«Ἀπαράμιλλε ἀντίπαλέ μου»,

Συμμορφούμενος μὲ τὴν ἐπιστολήν σας, σᾶς εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως, διότι μοῦ ἐστείλατε δι' αὐτῆς δύο ραπίσματα, ἀντὶ νὰ μοῦ τὰ δώσετε διὰ τῆς χειρός σας.

«Ραπισθεὶς δι' ἐπιστολῆς, σᾶς ἀπευθύνω καὶ ἐγὼ ἐγγράφως ἐξ σφαίρας τοῦ περιστρόφου μου κατὰ τῆς κεφαλῆς σας καὶ σᾶς φονεύω.

«Θεωρηθῆτε ὡς νεκρός, ἀφοῦ ἀναγνώσετε καὶ τὴν τελευταίαν γραμμὴν τῆς παρούσης μου.

«Χαιρετῶ τὸ πτῶμά σας»:

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀπλοποιεῖται σημαντικῶς καὶ ἀκινδύνως τὸ ὀλέθριον ἔθιμον τῆς μονομαχίας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΥΕΛΟΣ

Ὁ βασιλεὺς Χάκων τῆς Νορβηγίας ἐδώρησεν εἰς τὸ Βασιλικὸν Μουσεῖον τῆς Κοπενάγης τὸν ὑελοπίνακα τῆς θυρίδος τοῦ σιδηροδρομικοῦ βαγονίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐταξείδευεν ὁ ἀποθανὼν πατήρ του βασιλεὺς Χριστιανὸς Θ' τῆς Δανίας.

Ἡ ὕελος αὕτη περιλαμβάνει τὴν πλουσιωτέραν συλλογὴν βασιλικῶν ὑπογραφῶν.

Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ἐταξείδευεν ἐντὸς τοῦ ρηθέντος βαγονίου ὁ Τσάρος Ἀλέξανδρος Γ', ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ ἰδέα νὰ χαράξῃ τὸ ὄνομά του ἐπὶ τῆς ὕελου τῆς θυρίδος διὰ τοῦ πολυτίμου ἀδάμαντος τοῦ δακτυλιδίου του. Πάντες οἱ συνοδεύοντες τὸν ρῶσσον μονάρχην πρίγκηπες ἐμιμήθησαν γελῶντες τὸ παράδειγμά του. Μαθὼν τὸ γεγονὸς ὁ βασιλεὺς Χριστιανός, διέταξε νὰ προφυλάσσηται καλῶς ἡ ὕελος διὰ σιδηρᾶς κινητῆς κιγκλίδος. Ἀκολούθως δὲ κατὰ τὰς συχνὰς εἰς Δανίαν ἐπισκέψεις τῶν ὑψηλῶν συγγενῶν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου πολλοὶ ἄλλοι βασιλεῖς προσέθηκαν εἰς τὴν ὕελον τὰς ὑπογραφάς των. Οὕτω δὲ τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τῆς ὑέλου, φέρον τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Νικολάου Β' τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Τσαρίνας, τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας, τοῦ Ἐδουάρδου Ζ' τῆς Ἀγγλίας, τοῦ Χριστιανοῦ Θ' καὶ τοῦ Φρειδερίκου Ζ' τῆς Δανίας, τοῦ Γεωργίου Α' τῆς Ἑλλάδος, τοῦ βασιλέως Χάκωνος τῆς Νορβηγίας, κατέστη πολυτιμώτατον ἀντικείμενον.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Οὐδὲν νὰ σοὶ ταράττῃ τὴν καρδίαν, οὔτε αἱ χαραί, οὔτε αἱ θλίψεις, ἂν θέλῃς νὰ μὴ χάσῃς τὴν ἰσορροπίαν τῆς ὑγείας σου.

✣

Σπεῦδε εἰς ὅλα βραδέως καὶ μάνθανε χωρὶς νὰ θαυμάζῃς.

✣

Εἰς μὲν τὰ δεῖπνα καὶ τὰς χαρὰς φίλων βραδέως πορεύου, εἰς δὲ τὰ ἀτυχήματα ἢ ἀσθενείας αὐτῶν ταχέως μετάβαινε.

✣

Μάνθανε νὰ ὑποφέρῃς διὰ νὰ εὐχαριστῆσαι ἐν ταῖς ἀπολαύσεσιν.

✣

Μὴ κακολόγει διὰ νὰ μὴ ἀκούῃς ἐπικρίσεις καὶ κατηγορίας.

✣

Βλέπε πλησίον σου ὅσον τὸ δυνατὸν καλῶς, διὰ νὰ φθάσῃς ἀσφαλῶς μακράν σου.

* * *

ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Ἀνάστασις τοῦ Λυτρωτή, ποῦ τή γιορτάζουν ὅλοι
Ἀναγαλλιάζει ὅλ' ἡ γῆ στὸ φῶς καὶ στὴ πλημμύρα
Χαρᾶς γιορτὴ· λαμποκοποῦν τοῦ οὐρανοῦ οἱ θόλοι
Κι' ἀπὸ παντοῦ ξεχύνονται τῶν λουλουδιῶν τὰ μύρα.

Καὶ χαίρουνται ἀπὸ καρδιὰ τῶν ἀδελφῶν τὰ πλήθη
Ποῦ ἔφυγαν ἀπ' τὰ δεσμά τοῦ τύραννου τὰ βαρειά [τους
Ὑμνολογοῦν τὸ Λυτρωτὴ ποῦ τώρα ἀνεστήθη
Κι' Ἀνάστασι γιορτάζουνε μὲ τὴν ἐλευθεριά τους.

Χ. Α. ΚΟΥΤΗΦΑΡΗΣ

SULLY PRUDHOMME

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Θάθελα νὰ προσευχηθῶ· τὰ στήθια μου βαραίνουν
οἱ στεναγμοί, μὰ ἡ σκέψι μου δὲ στέργ' ἡ σιδερένια·
κι' ἂν μιᾶς μανούλας χριστιανῆς παρακαλῇ με ἡ ἔννοια,
καὶ τῶν μαρτύρων τὰ αἵματα στὰ μάτια μου πληθαίνουν,

✣

μεγάλα μετανοιώματα, ἀγάπης δίψης, δίκρυα,
δὲν ξαναφέρνει τίποτε τὴν πίστη στὴν καρδιά μου·
μιὰν ἀγωνί' ἁμαρτωλὴ μὰ κι' ἅγια εἶν' ἡ δικιά μου·
καταφρονεῖ ἡ λαχτάρα μου κάθε Θεὸ στὴν ἄκρια!

✣

Μὰ θέλω νὰ προσευχηθῶ· μόνος στὴ γῆ τρομάζω·
καὶ νά, λυγῶ τὰ γόνατα καὶ κλαίω κι' ἀνασκεράζω.
— Κύριε, Κύριε, εἶσ' αὐτοῦ, ἐλπίδα μου καὶ νίκη;

✣

Τὰ χέρια δένω, καρτερῶ καὶ σκύβω τὸ κεφάλι,
καὶ τὸ **πιστεύω,** *πόλεγα παιδί, τὸ λέγω πάλι...*
Ὅμως δὲν βλέπω τίποτε νὰ στέκῃ ἐμπρός μου—ὦ φρίκη!

Α. ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Ι. Λευκωσίαν. Σᾶς ἐγράψαμεν. Ἀναμένομεν νεωτέραν σας. — *Π. Κ. Πέρα.* Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς. Ἀπηντήσαμεν. — *Χ. Κ. Γαλάτα.* Χρήματα ἐλήφθησαν. Ἐγράψαμεν. — *Ν. Ψ. Μυτιλήνην.* Χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — *Ν. Κ. Σύρον.* Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἐγράψαμεν εἰς ὅλους. *Π. Δ. Γ. Ἀμαλιάδα.* Σᾶς ἐνεγράψαμεν καὶ ἀπεστείλαμεν τόμον. Ἀναμένομεν ἔμβασμά σας. — *Δ. Τ. Μ. Παζαρδζίκιον.* — Ἀναμένομεν, ὡς γράφετε. — *Π. Ν. Ὀδυσσόν.* Παραγγελία σας ἐστάλη. Χρήματα ἐλήφθησαν. — *Π. Σ. Ἀδριανούπολιν.* Καθυστερηθέντα φυλλάδια σᾶς ἐστάλησαν. — *Μ. Δ. Ἀλεξάνδρειαν.* Πρέπει νὰ συμμορφωθῆτε πρὸς γραφόμενά μας. — *Κ. Δ. Παξοὺς.* Συνδρομὴ ἐλήφθη. Ἀπηντήσαμεν.

ΘΕΛΕΤΕ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ ΣΑΣ;

Ἀποστέλλοντες ἡμῖν τὴν φωτογραφίαν σας μὲ ἰδιόχειρον σημείωσιν τοῦ ὀνόματός σας, τῆς ἡλικίας σας, τοῦ ἐπαγγέλματός σας, τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς σας καὶ ἂν ἦσθε ἔγγαμος ἢ σύ, ἔχετε μετ' ὀλίγον ἀπάντησιν ἀκριβῶς περὶ τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντός σας. Διὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν οἱασδήποτε μορφῆς ἀποδεικνύομεν τὴν πορείαν τοῦ βίου παντὸς ἀνθρώπου. Πᾶσα αἴτησις δέον νὰ συνοδεύεται μὲ μικρὰν ἀμοιβήν, 5 δρ. ἥτις χρησιμεύει δι' ἀγαθοεργὸν σκοπόν. Ἡ δὲ ἀπάντησις δίδεται ἀμέσως ἔγγραφος καὶ λεπτομερής.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΜΟΥΣΙΚΗ,,

Ἐξεδόθησαν τὰ τραγούδια τῆς ὀπερέττας τοῦ κ. **Σαμάρα** *«Πόλεμος ἐν Πολέμῳ», Σερενάτα Μπεμπέ, Ὁ παράς, Ἡ νύχτα τοῦ Ἀπρίλη, Vals τῆς Πεταλούδας, Ταγκό, Ντουέτο Λευκῆς Πεταλούδας.*

Κοκκίνου *Μὴ μὲ ρωτᾶς. — Θυμᾶσαι; — Σ' ἀγάπησα μικροῦλα μου. — Γελαστὴ Χαρωπή.* — **Θαιράκη** *Sans façon.* — **Σαμαρτζῆ** *Ἤπειρος.*

Εἰδοποίησις

Ἀντιπρόσωπος ἡμῶν εἰς Ρουμανίαν τυγχάνει ὁ κ. Δ. Ἀναστασιάδης, τραπεζίτης, Strada Blanari N° 5, Bucarest, πρὸς ὃν δύνανται ν' ἀπευθύνονται οἱ ἐν Ρουμανίᾳ συνδρομηταί μας, εἴτε πρὸς ἐγγραφὴν των εἴτε διὰ πληρωμὴν συνδρομῶν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν τοῖς ἡμετέροις γραφείοις εὑρίσκονται ὀλίγα ἔτι σώματα τοῦ «Πανοράματος» χρυσοδέτου, ἐν ᾧ περιέχονται καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες τῶν Βασιλέων καὶ Πριγκίπων, ὑπουργῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ πλείστων πόλεων καὶ ὡραίων τοπείων πρὸς 12 φρ. ἕκαστον.

Ἐπίσης εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ τόμοι τῆς «Φύσεως» παρελθόντων ἐτῶν, χρυσόδετοι, ἀντὶ φρ. 15 ἕκαστος, ἐλεύθερος ταχυδρ. τελῶν.

ΦΩΤΟΖΙΓΡΑΦΙΑΙ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΛΙΣΕ

Ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῆς «Φύσεως» κατασκευάζονται τυπογραφικὰ κλισέ, ἤτοι *Φωτοζινκογραφίαι — Χαλκογραφίαι, Ξυλογραφίαι* διὰ περιοδικά, ἐφημερίδας, συγγράμματα, ρεκλάμας καταστημάτων, ἐπικεφαλίδας ἐπιστολῶν, εἰκονογραφημένα δελτάρια κ.τ.λ.

Ἐπίσης κατασκευάζονται σφραγῖδες ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ ἐπιγραφαὶ ἐπὶ πορσελάνης καὶ μετάλλων.

Εἰδικότης καὶ ταχύτης διὰ τὰς παραγγελίας τῶν ἐπαρχιῶν.

ΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ἤδη ἡ ἔκδοσις ὁλοκλήρου τοῦ ἔργου ἀπεπερατώθη περιέχουσα ὑπερόχους εἰκόνας ἐκ φωτογραφιῶν ἐκ τοῦ Βαλκανοτουρκικοῦ πολέμου καὶ τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ. Πραγματικῶς κατέστη ἡ δι' εἰκόνων μοναδικὴ Ἱστορία τῶν νικηφόρων πολέμων μας.

Ἡ ἔκδοσις εἶναι εἰς μέγιστον σχῆμα 24×32 ἐπὶ πολυτελεστάτου χάρτου (illustration) *καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 200 περίπου σελίδων, περιέχει δὲ ἐπιπροσθέτως καὶ τὴν Ἱστορίαν τῶν δύο πολέμων γεγραμμένην χρονογραφικῶς.*

Ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν παντὶ προαποστέλλοντι τὸ τίμημα.

Χαρτόδετον ..... *Φρ. 12.*
Χρυσόδετον πολυτελέστατον ἐντὸς θήκης ..... » *15.*

ΖΗΤΕΙΤΕ ΤΟ ΚΟΝΙΑΚ
ΤΗΣ ΕΛΛ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ,,